Tofaş Türk Otomobil Fabrikası Anonim Şirketi

1 Ocak - 31 Aralık 2018 hesap dönemine ait konsolide finansal tablolar ve bağımsız denetçi raporu

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası Anonim Şirketi Genel Kurulu'na,

A) Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

Görüş

TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası Anonim Şirketi'nin ("Şirket") ile bağlı ortaklıklarının ("Topluluk") 31 Aralık 2018 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar tablosu, konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynak değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre ilişikteki konsolide finansal tablolar, Topluluğun 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına ("TFRS") uygun olarak, tüm önemli yönleriyle, gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

Görüşün dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartlarına ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun *Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları* bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan *Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar* ("Etik Kurallar") ile konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Topluluktan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Kilit denetim konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

Kilit denetim konuları	Kilit denetim çalışmalarının belirlenmesindeki hususlar
Aktifleştirilmiş geliştirme maliyetleri	
Topluluk, otomobil üretiminin verimliliğinin ve kapasitesinin artırımı veya maliyetlerinin azaltılması kapsamında yapmış olduğu geliştirme maliyetlerini aktifleştirmektedir. Dipnot 13'de detayları sunulan aktifleştirilen geliştirme maliyetlerinin 31 Aralık 2018 tarihli konsolide finansal tablolardaki payı, ilgili maliyetlerin mahiyetlerinin çeşitliliği ve ilgili maliyetlerin aktifleştirilmesi sürecinde uygulanan yönetim muhakemeleri dolayısıyla denetimimiz için önemlidir.	Denetim prosedürlerimiz, diğerlerine ek olarak, Topluluğun değer düşüklüğü ile ilgili süreçlerinin ve uygulanan politikalarının incelenmesini, projeler ile ilgili beklentilerin değerlendirilmesini ve her proje ile ilgili olarak aktifleştirilen geliştirme maliyetlerinin mahiyetlerinin incelenmesini içerir. Geliştirme safhasındaki projeler için en önemli yönetim değerlendirmelerinden birisi, ilgili projenin ilintili olduğu ürünlerin pazar performansının tahmini üzerinedir. Geliştirme safhasındaki projeler ile ilgili olarak denetim prosedürlerimiz, yönetim değerlendirmelerinin uygunluğunun değerlendirilmesinden, geliştirme çalışmalarının sonuçlarını incelemekten ve Topluluğun içsel yönetim ve onaylama süreçlerini dikkate almaktan oluşmaktadır. Ayrıca, Topluluğun Araştırma, Geliştirme ve Satış departmanlarında bulunan yöneticiler ile görüşmeler yapılmış olup, satışı aktif olarak başlayan ürünlerin satış performansları incelenmiştir ve ilgili projeler için aktifleşmiş olan maliyetlerin geri kazanılabilirliği değerlendirilmiştir. Buna ek olarak, Dipnot 13'te Maddi olmayan duran varlıklar notunda yer alan açıklamaların yeterliliği TFRS kapsamında tarafımızdan değerlendirmiştir.
Garanti karşılığı	
31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, ürün garantileri ile ilgili olarak konsolide finansal tablolara yansıtılan karşılıklar 147.956 bin TL tutarındadır. Ürün garanti karşılığı tutarı, ürün satışı sonrasında gelecek dönemdeki parça maliyetlerinin tahminleri, işçilik giderlerinin tahminleri ve geçmiş dönemlere ait garanti kullanım oranları baz alınarak konsolide finansal tablolara yansıtıldığından, uygun karşılık tutarının belirlenmesi hassas varsayımlar içermektedir.	Denetim prosedürlerimizin bir parçası olarak garanti kapsamında yer alan ürünlere ait karşılık çalışması Topluluk yönetiminden temin edilmiştir. Çalışmada yer alan son üç yıla ait geçmiş dönem garanti kapsamındaki kullanımlar, muhasebe kayıtlarında bulunan tutarlar ile karşılıklı olarak kontrol edilmiş olup, yedek parça satış fiyatları ile çalışmada kullanılan birim satış fiyatları da kontrol edilmiştir. Ek olarak satış maliyetlerinin parçası olan işçilik giderleri ile ilgili Topluluk yönetimi tarafından kullanılan varsayımlar değerlendirilmiştir. İşletme kaynak planlaması (ERP) tarafından hesaplanan ürün garanti karşılığı tutarının Topluluk politikaları ile uyumu incelenmiş olup, işletme kaynak planlaması çalışması sonrasında yapılan kar tahmini düzeltmeleri ve bu düzeltmelerin nedenleri ile ilgili olarak Topluluk yönetimiyle görüşülmüştür. Buna ek olarak, Dipnot 15' te Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlülükler notunda yer alan açıklamaların yeterliliği TMS 37 kapsamında tarafımızdan değerlendirmiştir.

Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	
31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 2.293.129 bin TL tutarındaki finans sektörü faaliyetlerinden alacaklara ilişkin değer düşüklüğü bakiyesi, değer düşüklüğü tutarı belirlenmesi sırasında Topluluk yönetiminin kullandığı değerlendirmelerin detaylı olması ve yönetimin tahmin ve varsayımlarına da bağlı olması nedeniyle denetim çalışmalarımız açısından önem taşımaktadır. Finans sektörü faaliyetlerinden alacakların değer düşüklüğüne uğrama riski olması ve dolayısıyla finans sektörü faaliyetlerinden alacakların defter değerinin, tahmini geri kazanılabilir değerinden daha yüksek olma ihtimali nedeniyle, denetim riskimiz bulunmaktadır.	Denetim prosedürlerimizin bir parçası olarak, değer düşüklüğüne uğramış finans sektörü faaliyetlerinden alacakları ve gereken karşılıkların tespiti için tasarlanmış önemli kontrollerin operasyonel etkinliğini değerlendirmek için karşılıkların hesaplamasına ilişkin kredinin verilmesi, kayıtlara alınması, gözlemlenmesi ve ödenmesi sürecindeki iç kontroller test edilmiş ve değerlendirilmiştir. Ek olarak, mesleki yorumumuza dayanarak finans sektörü faaliyetlerinden alacaklardan örneklem seçimi gerçekleştirilmiş ve finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar içerisinde değer düşüklüğüne ilişkin nesnel bir kanıtın varlığı değerlendirilmiştir. Buna ek olarak, Dipnot 9 da Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar notunda yer alan açıklamaların TFRS'ler açısından yeterliliği tarafımızdan değerlendirmiştir.

Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Topluluk yönetimi; konsolide finansal tabloların TFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide finansal tabloları hazırlarken yönetim; Topluluğun sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Topluluğu tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirme niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Topluluğun finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve mesleki şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. (Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.)

- Topluluğun iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.

- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminlerinin ve ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.

- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak, Topluluğun sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, konsolide finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Topluluğun sürekliliğini sona erdirebilir.

- Konsolide finansal tabloların, açıklamalar dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların, temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, Topluluk içerisindeki işletmelere veya faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Topluluk denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmiş bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağının makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

B) Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler

1) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 398'inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 7 Şubat 2019 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

2) TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Şirketin 1 Ocak – 31 Aralık 2018 hesap döneminde defter tutma düzeninin, finansal tabloların, kanun ile Şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.

3) TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve talep edilen belgeleri vermiştir.

Bu bağımsız denetimi yürütüp sonuçlandıran sorumlu denetçi Ethem Kutucular'dır.

Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi
A member firm of Ernst & Young Global Limited

Ethem Kutucular, SMMM
Sorumlu Denetçi

7 Şubat 2019
İstanbul, Türkiye

İÇİNDEKİLER **SAYFA**

KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU **1-2**

KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR ve DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU **3-4**

KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU **5**

KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU **6**

KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR **7-66**

NOT 1 GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU 7
NOT 2 KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR 7-28
NOT 3 BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA 29
NOT 4 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ 29-30
NOT 5 FİNANSAL YATIRIMLAR. 30
NOT 6 FİNANSAL BORÇLANMALAR 31-33
NOT 7 TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR 34-35
NOT 8 DİĞER ALACAKLAR VE DİĞER BORÇLAR 35
NOT 9 FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR 35-36
NOT 10 STOKLAR 36
NOT 11 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER 37
NOT 12 MADDİ DURAN VARLIKLAR 38-39
NOT 13 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR 40
NOT 14 DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI 41
NOT 15 KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER 42-43
NOT 16 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR 44
NOT 17 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER, ERTELENMİŞ GELİRLER……..
DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER 45
NOT 18 ÖZKAYNAKLAR 46-47
NOT 19 HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ 47-48
NOT 20 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA GİDERLERİ,
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 49
NOT 21 NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER 50
NOT 22 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER VE GİDERLER 50
NOT 23 YATIRIM FAALIYETLERINDEN GELIRLER 50
NOT 24 FİNANSMAN GELİRLERİ VE GİDERLERİ 50
NOT 25 VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ 51-54
NOT 26 HİSSE BAŞINA KAZANÇ 54
NOT 27 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI 55-56
NOT 28 FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ 57-64
NOT 29 FİNANSAL ARAÇLAR (GERÇEĞE UYGUN DEĞER AÇIKLAMALARI VE FİNANSAL
RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİ ÇERÇEVESİNDEKİ AÇIKLAMALAR) 65-66
NOT 30 RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR 66

Tofaş Türk Otomobil Fabrikası Anonim Şirketi

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal durum tablosu
(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

	Notlar	*Bağımsız denetimden geçmiş* 31 Aralık 2018	*Bağımsız denetimden geçmiş* 31 Aralık 2017
VARLIKLAR			
Dönen varlıklar:			
Nakit ve nakit benzerleri	4	1.981.012	2.625.681
Finansal yatırımlar	5	404.170	613.811
Ticari alacaklar			
- İlişkili taraflardan ticari alacaklar	*27*	*1.059.907*	*959.280*
- İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	*7*	*1.037.437*	*805.479*
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	9	1.277.299	1.339.483
Diğer alacaklar	8	1.385	186
Stoklar	10	1.076.671	1.055.582
Peşin ödenmiş giderler	17	79.105	89.738
Cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar	25	8.143	986
Diğer dönen varlıklar	17	163.168	235.755
Toplam dönen varlıklar		**7.088.297**	**7.725.981**
Duran varlıklar:			
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	9	1.015.830	1.196.634
Diğer alacaklar	8	173	147
Türev araçlar	29	-	5.650
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	11	60.500	31.175
Maddi duran varlıklar	12	2.247.601	2.350.019
Maddi olmayan duran varlıklar	13	1.579.461	1.703.865
Peşin ödenmiş giderler	17	68.334	92.229
Ertelenmiş vergi varlığı	25	941.603	769.448
Toplam duran varlıklar		**5.913.502**	**6.149.167**
Toplam varlıklar		**13.001.799**	**13.875.148**

1 Ocak - 31 Aralık 2018 hesap dönemine ait konsolide finansal tablolar, 7 Şubat 2019 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında onaylanmıştır. Söz konusu konsolide finansal tablolar Genel Kurul'da onaylanması sonucunda kesinleşecektir.

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluştururlar.

	Notlar	*Bağımsız denetimden geçmiş* 31 Aralık 2018	*Bağımsız denetimden geçmiş* 31 Aralık 2017
KAYNAKLAR			
Kısa vadeli yükümlülükler:			
Kısa vadeli borçlanmalar	6	443.876	679.920
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	6	2.016.875	1.900.391
Ticari borçlar			
- İlişkili taraflara ticari borçlar	*27*	1.674.894	2.035.499
- İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	*7*	1.619.089	1.830.107
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	16	100.188	97.451
Diğer borçlar	8	16.060	25.561
Türev araçlar	29	269	-
Devlet teşvik ve yardımları	14	8.374	8.374
Ertelenmiş gelirler	17	56.232	47.382
Kısa vadeli karşılıklar	15	156.599	211.029
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	17	5.249	9.638
Toplam kısa vadeli yükümlülükler		**6.097.705**	**6.845.352**
Uzun vadeli yükümlülükler:			
Uzun vadeli borçlanmalar	6	2.971.301	3.230.600
Türev araçlar	29	16.786	-
Devlet teşvik ve yardımları	14	13.550	21.924
Uzun vadeli karşılıklar			
- Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar	*16*	*195.902*	*194.235*
Toplam uzun vadeli yükümlülükler		**3.197.539**	**3.446.759**
Toplam yükümlülükler		**9.295.244**	**10.292.111**
Özkaynaklar:			
Ödenmiş sermaye	18	500.000	500.000
Sermaye düzeltme farkları		348.382	348.382
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı giderler			
- Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları		*(37.990)*	*(36.419)*
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı giderler			
- Nakit akış riskinden korunma kayıpları		*(1.075.625)*	*(672.364)*
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	18	387.363	309.863
Geçmiş yıllar karları		2.254.002	1.850.757
Net dönem karı		1.330.423	1.282.818
Toplam özkaynaklar		**3.706.555**	**3.583.037**
Toplam kaynaklar		**13.001.799**	**13.875.148**

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluştururlar.

Tofaş Türk Otomobil Fabrikası Anonim Şirketi

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide kar veya zarar tablosu
(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

		Bağımsız denetimden geçmiş	*Bağımsız denetimden geçmiş (Yeniden sınıflanmış – Not 2.1.2)*
	Notlar	**1 Ocak - 31 Aralık 2018**	**1 Ocak - 31 Aralık 2017**
Hasılat	19	18.603.331	17.467.806
Satışların maliyeti (-)	19	(16.190.143)	(15.551.677)
Ticari faaliyetlerden brüt kar		**2.413.188**	**1.916.129**
Finans sektörü faaliyetleri hasılatı		495.590	400.841
Finans sektörü faaliyetleri maliyeti (-)		(392.632)	(290.765)
Finans sektörü faaliyetlerinden brüt kar		**102.958**	**110.076**
Brüt kar		**2.516.146**	**2.026.205**
Genel yönetim giderleri (-)	20	(329.856)	(273.006)
Pazarlama giderleri (-)	20	(362.325)	(392.816)
Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	20	(66.441)	(55.607)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	22	3.315.185	1.035.773
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	22	(3.892.403)	(1.281.221)
Esas faaliyet karı		**1.180.306**	**1.059.328**
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	23	34.681	4.636
Finansman gideri öncesi faaliyet karı		**1.214.987**	**1.063.964**
Finansman gelirleri	24	2.249.772	1.105.001
Finansman giderleri (-)	24	(2.173.865)	(939.493)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı		**1.290.894**	**1.229.472**
Dönem vergi geliri		**39.529**	**53.346**
- Dönem vergi gideri (-)	*25*	*(25.887)*	*(26.503)*
- Ertelenmiş vergi geliri	*25*	*65.416*	*79.849*
Dönem karı		**1.330.423**	**1.282.818**
Dönem karının dağılımı:			
Kontrol gücü olmayan paylar		-	-
Ana ortaklık payları		1.330.423	1.282.818
Pay başına kazanç (Kr)	**26**	**2,66**	**2,57**

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluştururlar.

Tofaş Türk Otomobil Fabrikası Anonim Şirketi

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu
(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

	Notlar	*Bağımsız denetimden geçmiş* 1 Ocak – 31 Aralık 2018	*Bağımsız denetimden geçmiş* 1 Ocak – 31 Aralık 2017
Dönem karı		**1.330.423**	**1.282.818**
Diğer kapsamlı gelirler:			
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar			
- Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm (kayıpları)/ kazançları	16	(1.986)	(16.693)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler			
- Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları, vergi etkisi	25	415	3.496
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacaklar			
- Nakit akış riskinden korunma kayıpları	2	(509.585)	(382.042)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacaklar diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler			
- Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir, vergi etkisi	25	106.324	88.007
Diğer kapsamlı gider		**(404.832)**	**(307.232)**
Toplam kapsamlı gelir		**925.591**	**975.586**
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı:			
Kontrol gücü olmayan paylar		-	-
Ana ortaklık payları		925.591	975.586

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluştururlar.

Tofaş Türk Otomobil Fabrikası Anonim Şirketi

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide özkaynaklar değişim tablosu
(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

			Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler ve giderler	Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler ve giderler		Birikmiş karlar				
	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları	Nakit akış riskinden korunma kayıpları	Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Geçmiş yıllar karları	Net dönem karı	Ana ortaklığa ait özkaynaklar toplamı	Kontrol gücü olmayan paylar	Özkaynaklar toplamı
1 Ocak 2017 bakiyesi	**500.000**	**348.382**	**(23.222)**	**(378.329)**	**277.363**	**1.263.029**	**970.228**	**2.957.451**	**-**	**2.957.451**
Transferler	-	-	-	-	32.500	937.728	(970.228)	-	-	-
Toplam kapsamlı gelir	-	-	(13.197)	(294.035)	-	-	1.282.818	975.586	-	975.586
Temettüler	-	-	-	-	-	(350.000)	-	(350.000)		(350.000)
31 Aralık 2017 bakiyesi	**500.000**	**348.382**	**(36.419)**	**(672.364)**	**309.863**	**1.850.757**	**1.282.818**	**3.583.037**	**-**	**3.583.037**
1 Ocak 2018 bakiyesi	**500.000**	**348.382**	**(36.419)**	**(672.364)**	**309.863**	**1.850.757**	**1.282.818**	**3.583.037**	**-**	**3.583.037**
Muhasebe politikalarındaki değişikliklere ilişkin düzeltmeler (Not 2.2)	-	-	-	-	-	(2.073)	-	(2.073)		(2.073)
Transferler	-	-	-	-	77.500	1.205.318	(1.282.818)	-	-	-
Toplam kapsamlı gelir	-	-	(1.571)	(403.261)	-	-	1.330.423	925.591	-	925.591
Temettüler	-	-	-	-	-	(800.000)	-	(800.000)	-	(800.000)
31 Aralık 2018 bakiyesi	**500.000**	**348.382**	**(37.990)**	**(1.075.625)**	**387.363**	**2.254.002**	**1.330.423**	**3.706.555**	**-**	**3.706.555**

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluştururlar.

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide nakit akış tabloları

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

	Notlar	*Bağımsız denetimden geçmiş* 1 Ocak – 31 Aralık 2018	*Bağımsız denetimden geçmiş* 1 Ocak – 31 Aralık 2017
A. İşletme faaliyetlerinden nakit akışları		**1.336.612**	**1.156.180**
Dönem karı		1.330.423	1.282.818
Dönem net karı mutabakatı ile ilgili düzeltmeler		**880.231**	**523.190**
- Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	21	775.054	696.679
- Yatırım amaçlı gayrimenkullerin gerçeğe uygun değer kazançları ile ilgili düzeltmeler	23	(29.325)	(805)
- Alacaklarda değer düşüklüğü ile ilgili düzeltmeler	7, 9	29.843	11.263
- Faiz gelirleri ile ilgili düzeltmeler	24	(115.433)	(116.187)
- Stok değer düşüklüğü ile ilgili düzeltmeler, net	10	752	4.391
- Maddi duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kazançlar ile ilgili düzeltmeler	23	(5.356)	(3.831)
- Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	16	41.395	40.282
- Dava karşılığı ile ilgili düzeltmeler, net		605	-
- Garanti karşılıkları ile ilgili düzeltmeler	15, 20	109.934	107.895
- Faiz giderleri ile ilgili düzeltmeler	24	87.265	78.925
- Vergi gideri/geliri ile ilgili düzeltmeler	25	(39.529)	(53.346)
- Vadeli alımlardan ve satışlardan kaynaklanan ertelenmiş finansman geliri, net	22	37.256	11.236
- Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgili düzeltmeler		343.627	79.138
- Nakit ve nakit benzerlerinden kaynaklanan kur farkları ile ilgili düzeltmeler		(355.857)	(332.450)
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		**(661.798)**	**(532.855)**
- Stoklardaki artışlar ile ilgili düzeltmeler		(21.841)	(139.829)
- İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklardaki artış		(61.168)	(6.270)
- İlişkili taraflardan ticari alacaklardaki artış		(100.627)	(250.031)
- Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki (artış) / azalış		(1.225)	8.332
- İlişkili olmayan taraflara ticari borçlardaki artış / (azalış)		(211.018)	37.347
- İlişkili taraflara ticari borçlardaki artış / (azalış)		(598.494)	305.171
- Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklardaki (artış) / azalış		242.988	(318.002)
- Peşin ödenmiş giderlerdeki (artış) / azalış		34.528	(148.039)
- Ertelenmiş gelirlerdeki artış / (azalış)		(299)	8.473
- Devlet teşvik ve yardımlarındaki azalış		(8.374)	(8.374)
- Faaliyetlerle ilgili diğer varlıklardaki (artış) / azalış		72.586	(61.123)
- Faaliyetlerle ilgili diğer yükümlülüklerdeki artış / (azalış)		(29.140)	39.661
- Türev finansal araçların gerçeğe uygun değer kazançlarına ilişkin düzeltmeler		20.286	(171)
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları		**1.548.856**	**1.273.153**
- Vergi ödemeleri	25	(33.044)	(16.832)
- Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar kapsamında yapılan ödemeler	16	(41.714)	(33.895)
- Diğer nakit çıkışları		(137.486)	(66.246)
B. Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları		**(206.428)**	**(1.007.332)**
- Maddi duran varlık alımından kaynaklanan nakit çıkışları	12	(329.840)	(405.678)
- Maddi olmayan duran varlık alımından kaynaklanan nakit çıkışları	13	(232.833)	(272.851)
- Maddi duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		19.797	10.225
- Finansal yatırımlardaki artış/azalış		209.641	(446.367)
- Alınan faiz		126.807	107.339
C. Finansman faaliyetlerinden nakit akışları		**(2.107.933)**	**(193.862)**
- Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri		2.154.761	1.303.560
- Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları		(3.386.522)	(1.064.626)
- Ödenen temettüler		(800.000)	(350.000)
- Ödenen faiz		(87.575)	(80.596)
- Diğer nakit girişleri (çıkışları)		11.403	(2.200)
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net (azalış) / artış		**(977.749)**	**(45.014)**
D. Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi		**355.857**	**441.720**
Nakit ve nakit benzerlerindeki net (azalış) / artış		**(621.892)**	**396.706**
E. Dönem başı nakit ve nakit benzerleri		**2.582.067**	**2.185.361**
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	**4**	**1.960.175**	**2.582.067**

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluştururlar.

NOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

1968 Yılında Türk-İtalyan ortaklığıyla kurulan Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.'nin ("Şirket" veya "Tofaş") faaliyet konusu binek oto ve hafif ticari araç üretimi, ithalatı ve satışıdır. Koç Holding A.Ş. ("Koç Holding") ve FCA Italy S.p.A (Fiat) 'in ortak yönetiminde ve kontrolünde olan Tofaş ayrıca kendi otomobillerinde kullanılan çeşitli otomobil yedek parçaları da üretmektedir. Şirket'in Genel Müdürlük adresi Büyükdere Cad. No:145 Zincirlikuyu Şişli-İstanbul'dur. Üretimin yapıldığı fabrikası ise Bursa'da bulunmaktadır. Tofaş, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlı olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na ("İMKB") 1991 yılında kote edilmiştir ve hisse senetleri halen Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") işlem görmektedir.

Şirket, ticari faaliyetlerinin önemli bir kısmını Koç Holding ve FCA Grubu Şirketleri ile gerçekleştirmektedir (Not 27).

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Şirket'in konsolidasyona tabi tutulmuş bağlı ortaklıkları aşağıda yer almaktadır:

		Şirket'in ortaklık payı (%)	
Şirket ismi	**Faaliyet alanı**	**31 Aralık 2018**	**31 Aralık 2017**
Koç Fiat Kredi Finansman A.Ş. ("KFK")	Tüketici finansmanı	99,9	99,9
Fer Mas Oto Ticaret A.Ş.	Otomobil ve yedek parça ticareti	100	100

Bundan böyle konsolide finansal tablolarda Tofaş ve konsolide edilmiş bağlı ortaklıkları "Grup" olarak adlandırılacaktır.

Grup'un kategorileri itibariyle dönem içinde çalışan personelin ortalama sayısı aşağıdaki gibidir:

	2018	**2017**
Saat ücretli	6.922	7.974
Aylık ücretli	1.747	1.738
	8.669	**9.712**

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar

2.1.1 Uygulanan finansal raporlama standartları

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri II–14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup söz konusu tebliğin 5. Maddesine istinaden Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Finansal Raporlam Standartları ("TFRS") esas alınmıştır.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine istinaden Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları ("TMS/TFRS") ile bunlara ilişkin ek ve yorumları ("TMS/TFRS") esas alınmıştır. Ayrıca KGK tarafından 2 Haziran 2016 tarihinde 30 sayılı kararla yayınlanan TMS taksonomisine uygun olarak sunulmuştur.

SPK, 17 Mart 2005 tarihinde almış olduğu bir kararla, Türkiye'de faaliyette bulunan halka açık şirketler için 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasının gerekli olmadığını ilan etmiştir. Grup, konsolide finansal tabloları bu karar çerçevesinde hazırlanmıştır. Şirket ve Türkiye'de kayıtlı olan Bağlı Ortaklıkları muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, SPK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatı ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. Konsolide finansal tablolar, gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen türev araçlar ile yatırım amaçlı gayrimenkuller dışında tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara TFRS uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

2.1.2 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem tarihli konsolide finansal tabloların düzeltilmesi

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un cari dönem konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı olarak hazırlanmaktadır. Cari dönem konsolide finansal tabloların sunumu ile uygunluk sağlanması açısından karşılaştırmalı bilgiler gerekli görüldüğünde yeniden sınıflandırılır.

Esas faaliyetlerden diğer gelirler ve giderler hesabında gösterilen ve net etkisi 3.831 TL olan sabit maddi duran varlık satış karı yatırım faaliyetlerinden gelirler hesabına sınıflanmıştır.

Esas faaliyetlerden diğer gelirler hesabında gösterilen 805 TL tutarındaki yatırım amaçlı gayrimenkul değer artış gelirleri yatırım faaliyetlerinden gelirler hesabına sınıflanmıştır.

Finansman gelirlerinde gösterilen 382.042 TL tutarındaki kur farklarının nakit akış riskinden korunan kısmı finansman giderlerine sınıflanmıştır.

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren hesap dönemine ait nakit akış tablosu yukarıdaki yeniden sınıflamalar uyarınca sunulmuştur.

2.1.3 Fonksiyonel ve raporlama para birimi

Grup'un fonksiyonel ve raporlama para birimi Türk Lirası'dır ("TL"). Yabancı para işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Yabancı paraya dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, bilanço tarihinde geçerli olan döviz kurları kullanılarak çevrilmiştir. Yabancı paraya dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevrimlerinden doğan bu kur farkı geliri veya gideri konsolide kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

2.1.4 Uygulanan konsolidasyon esasları

Bağlı ortaklıklar, Grup'un kontrolünün olduğu şirketlerdir. Grup, bir işletme ile olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere maruz kaldığında veya bu getirilere hakkı olduğunda ve bu getirileri işletmenin faaliyetlerini yönetmek üzere kullandığı gücü ile değiştirme yeteneği olduğundan, bu işletmeyi kontrol eder. Bağlı ortaklıklar, kontrolün Grup'a geçtiği tarihten itibaren tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilirler ve kontrolün ortadan kalktığı tarih itibariyle konsolidasyon kapsamından çıkarılırlar. Grup içi işlemlerde bakiyeler ve grup şirketleri ile yapılan işlemlerden doğan gerçekleşmemiş kazanç ve kayıplar da dahil olmak üzere tüm kar ve zararlar elimine edilir. Gerekli olduğunda, bağlı ortaklıklar tarafından bildirilen tutarlar, Grup'un muhasebe politikalarına uyumlu olması için düzenlenmiştir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (Devamı)

Tofaş'ın bağlı ortaklıklarında bulunan azınlık hisseleri, konsolide finansal tablolar açısından parasal olarak önem arz etmemesinden dolayı, ana ortaklık dışı payların ("Azınlık payları" veya "Kontrol gücü olmayan paylar") içerisinde muhasebeleştirilmemiştir. Şirket'in ve konsolidasyona tabi olan bağlı ortaklıklarının finansal tabloları aynı tarih itibariyle hazırlanmıştır.

2.1.5 Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında Grup yönetiminin, raporlanan varlık ve yükümlülük tutarlarını etkileyecek, raporlama dönemi tarihi itibarıyla vukuu muhtemel yükümlülük ve taahhütleri ve raporlama dönemi itibariyle gelir ve gider tutarlarını belirleyen varsayımlar ve tahminler yapması gerekmektedir. Gerçekleşmiş sonuçlar tahminlerden farklı olabilmektedir. Tahminler düzenli olarak gözden geçirilmekte, gerekli düzeltmeler yapılmakta ve gerçekleştikleri dönemde kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadırlar.

Konsolide finansal tablolara yansıtılan tutarlar üzerinde önemli derecede etkisi olabilecek yorumlar ve bilanço tarihinde var olan veya ileride gerçekleşebilecek tahminlerin esas kaynakları göz önünde bulundurularak yapılan varsayımlar aşağıdaki gibidir:

a) Grup, garanti karşılığını her bir araç modeli için geçmiş yıllarda gerçekleşen araç başına düşen garanti giderlerini ve araç başına kalan garanti sürelerini göz önünde bulundurarak tespit etmektedir. Karşılık hesaplanırken garantiye konu araç adedi, garanti süresi ve geçmişte oluşan garanti taleplerine dayanarak geleceğe ilişkin varsayımlar yapılmaktadır. 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıl içerisinde, 109.934 TL tutarında (31 Aralık 2017: 107.895 TL) garanti karşılığı gideri muhasebeleştirilmiştir (Not 15).

b) Grup'un bağlı ortaklığı KFK, verilen krediler üzerinde yapılan değerlendirmeler sonucunda tahsili şüpheli görülen alacaklardan doğabilecek zararlar için belli bir karşılık ayırmaktadır. Değer düşüklüğü ve tahsil edilememe riski, bireysel olarak önemli olan her bir kredi için ayrı, bireysel bazda değer düşüklüğü tespit edilmemiş krediler dahil tüm krediler için toplam portföy bazında hesaplanmaktadır. Konsolide finansal tablolarda 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar için 21.203 TL tutarında genel kredi karşılığı ayırmıştır (31 Aralık 2017: 26.532 TL) (Not 9).

c) Kıdem tazminatı, iskonto oranları, gelecekteki maaş artışları ve personel devir hızı gibi aktüeryal varsayımlar kullanılarak belirlenmektedir. Tahminler, bu uzun vadeli planlar nedeniyle ortaya çıkan önemli belirsizlikleri içermektedir.

d) Davalara ilişkin karşılık ayırırken davaların kaybedilme olasılıkları ve kaybedilme durumunda ortaya çıkacak yükümlülükler Grup Hukuk Müşaviri ve uzman görüşleri alınarak Grup yönetimi tarafından değerlendirilir. Grup yönetimi en iyi tahminlere dayanarak dava karşılık tutarını belirler.

f) Stok değer düşüklüğü hesaplanırken stokların iskonto sonrası liste fiyatlarına ilişkin veriler kullanılır. Öngörülen net gerçekleştirilebilir değerin maliyet bedelinin altında kaldığı durumlarda stok değer düşüklüğü karşılığı ayrılır.

g) Grup, yatırım amaçlı gayrimenkullere ilişkin değer kaybının olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirirken SPK nezdinde lisanslı gayrimenkul değerleme şirketi tarafından çıkartılan değerleme raporu ile karşılaştırma yapmaktadır.

h) Grup yönetimi, maddi ve maddi olmayan duran varlıkların faydalı ömrünü belirlemede teknik personelin deneyimlerine dayanan bazı önemli varsayımlarda bulunmuştur.

ı) Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri, varlıkların ve yükümlülüklerin defter değerleri ve matrahları arasındaki geçici farklılıklar için büyük ölçüde kullanılmakta olan vergi oranları kullanılarak kayda alınmıştır. Mevcut kanıta dayanarak, ertelenmiş vergi varlıklarının tamamının veya bir kısmının nakde dönüştürülebilecek veya dönüştürülemeyecek olmasının muhtemel olduğu değerlendirilmiştir. Dikkate alınan ana etkenler arasında gelecek dönem gelirleri potansiyeli, önceki yıllardan biriken zararlar, gerek olması halinde uygulamaya sokulacak olan vergi planlama stratejileri ve ertelenmiş vergi varlığını nakde dönüştürmek için kullanılabilecek gelirin niteliği yer almaktadır.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (Devamı)

i) Grup, devam eden geliştirme harcamalarını aktifleştirmekte ve bu aktifleştirilen varlıklara ilişkin ilgili varlığın takip eden dönemlerde faydalı ömrü boyunca Şirket'in gelirlerini arttıracak veya maliyetlerini azaltacak bir etki yaratıp yaratmadığını ve yıllık olarak değer düşüklüğü olup olmadığını değerlendirmektedir. 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 itibarıyla aktifleştirilen geliştirme giderlerine dair değer düşüklüğü tespit edilmemiştir (Not 13).

2.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki Değişiklikler

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle sona eren yıla ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2018 tarihi itibariyle geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Grup'un mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

i) 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar

TFRS 15 - Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat

KGK Eylül 2016'da TFRS 15 Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat standardını yayınlamıştır. Yayınlanan bu standart, UMSK'nın Nisan 2016'da UFRS 15'e açıklık getirmek için yaptığı değişiklikleri de içermektedir. Standarttaki yeni beş aşamalı model, hasılatın muhasebeleştirme ve ölçüm ile ilgili gereklilikleri açıklamaktadır. TFRS 15'in uygulama tarihi 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleridir. Söz konusu standardı Grup modifiye edilmiş geriye dönük yöntem ile uygulamıştır ve finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri aşağıdaki gibidir:

- Grup'un mal satışları ile beraber yapmış olduğu uzatılmış garanti kapsamındaki hizmet satışları 1 Ocak 2018'den itibaren uzatılmış garanti süresince doğrusal olarak ilgili dönemlerinde hasılat olarak kar ve zarar tablosunda kaydedilmek üzere muhasebeleştirilmeye başlanmıştır. Buna istinaden 1 Ocak 2018 itibarıyla finansal durum ve kar veya zarar tablosu aşağıdaki şekilde değişmiştir.

	1 Ocak 2018 – Değişiklik öncesi	Yeni standardın etkileri	1 Ocak 2018 – Değişiklik sonrası
Ertelenmiş vergi varlığı	769.448	(585)	768.863
Toplam varlıklar	**13.875.148**	**(585)**	**13.874.563**
Diğer kısa vadeli karşılıklar	211.029	(6.491)	204.538
Ertelenmiş gelirler	47.382	9.149	56.531
Toplam yükümlülükler	**10.292.111**	**2.658**	**10.294.769**
Geçmiş yıl karları	1.850.757	(2.073)	1.848.684
Özsermaye	**3.583.037**	**(2.073)**	**3.580.964**

- TFRS 15'in 31 Aralık 2018 itibarıyla etkileri aşağıdaki şekildedir.

	Değişiklik öncesi	Yeni standardın etkileri	Değişiklik sonrası
Ertelenmiş gelirler	45.192	11.040	56.232
Ertelenmiş vergi varlığı	939.174	2.429	941.603
Ertelenmiş vergi geliri	62.987	2.429	65.416
Hasılat	18.614.371	(11.040)	18.603.331
Net dönem karı	1.339.034	(8.611)	1.330.423

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki Değişiklikler (devamı)

TFRS 9 Finansal Araçlar

KGK, Ocak 2017'de TFRS 9 Finansal Araçlar'ı nihai haliyle yayınlamıştır. TFRS 9 finansal araçlar muhasebeleştirme projesinin üç yönünü: sınıflandırma ve ölçme, değer düşüklüğü ve finansal riskten korunma muhasebesini bir araya getirmektedir. TFRS 9 finansal varlıkların içinde yönetildikleri iş modelini ve nakit akım özelliklerini yansıtan akılcı, tek bir sınıflama ve ölçüm yaklaşımına dayanmaktadır. Bunun üzerine, kredi kayıplarının daha zamanlı muhasebeleştirilebilmesini sağlayacak ileriye yönelik bir 'beklenen kredi kaybı' modeli ile değer düşüklüğü muhasebesine tabi olan tüm finansal araçlara uygulanabilen tek bir model kurulmuştur. Buna ek olarak, TFRS 9, banka ve diğer işletmelerin, finansal borçlarını gerçeğe uygun değeri ile ölçme opsiyonunu seçtikleri durumlarda, kendi kredi değerliliklerindeki düşüşe bağlı olarak finansal borcun gerçeğe uygun değerindeki azalmadan dolayı kar veya zarar tablosunda gelir kaydetmeleri sonucunu doğuran "kendi kredi riski" denilen konuyu ele almaktadır. Standart ayrıca, risk yönetimi ekonomisini muhasebe uygulamaları ile daha iyi ilişkilendirebilmek için geliştirilmiş bir finansal riskten korunma modeli içermektedir. TFRS 9, 1 Ocak 2018 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir.

TFRS 9, Grup'un tüm borçlanma araçları, kredi ve alacaklara ilişkin değer düşüklüğü karşılığını 12 aylık beklenen kredi zararları veya ömür boyu beklenen kredi zararları olarak kayıtlarına almaktadır. Grup, kolaylaştırılmış yöntemi uygulamış ve ticari alacaklar üzerindeki ömür boyu beklenen zararları muhasebeleştirmiştir. TFRS 9'un etkileri 1 Ocak 2018 tarihi itibariyle değerlendirilmiş olup, ilk uygulamanın önemli bir etkisi tespit edilmemiştir. TFRS 9 kapsamında, 31 Aralık 2018 itibarıyla da ayrılan ilave karşılık 333 TL'dir.

TFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri (Değişiklikler)

KGK Aralık 2017'de, TFRS 4 'Sigorta Sözleşmeleri' standardında değişiklikler yayımlamıştır. TFRS 4'te yapılan değişiklik iki farklı yaklaşım sunmaktadır: 'örtülü yaklaşım (overlay approach)' ve 'erteleyici yaklaşım (deferral approach)'. Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır. Değişiklikler Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

TFRS Yorum 22 Yabancı Para Cinsiden Yapılan İşlemler ve Avans Bedelleri

KGK'nın 19 Aralık 2017'de yayımladığı bu yorum yabancı para cinsinden alınan veya yapılan avans ödemelerini kapsayan işlemlerin muhasebeleştirilmesi konusuna açıklık getirmektedir.

Bu yorum, ilgili varlığın, gider veya gelirin ilk muhasebeleştirilmesinde kullanılacak döviz kurunun belirlenmesi amacı ile işlem tarihini, işletmenin avans alımı veya ödemesinden kaynaklanan parasal olmayan varlık veya parasal olmayan yükümlüklerini ilk muhasebeleştirdiği tarih olarak belirtmektedir. İşletmenin bu Yorumu gelir vergilerine, veya düzenlediği sigorta poliçelerine (reasürans poliçeleri dahil) veya sahip olduğu reasürans poliçelerine uygulamasına gerek yoktur.

Yorum, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır. Söz konusu yorumun Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki Değişiklikler (devamı)

TFRS 2 Hisse Bazlı Ödeme İşlemlerinin Sınıflandırma ve Ölçümü (Değişiklikler)

KGK Aralık 2017'de, TFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler standardında değişiklikler yayınlamıştır. Değişiklikler, belirli hisse bazlı ödeme işlemlerinin nasıl muhasebeleştirilmesi gerektiği ile ilgili TFRS 2'ye açıklık getirilmesini amaçlamaktadır. Değişiklikler aşağıdaki konuların muhasebeleştirilmesini kapsamaktadır;
a. nakit olarak ödenen hisse bazlı ödemelerin ölçümünde hakkediş koşullarının etkileri,
b. stopaj vergi yükümlülükleri açısından net mahsup özelliği bulunan hisse bazlı ödeme işlemleri,
c. işlemin niteliğini nakit olarak ödenen hisse bazlı işlemden özkaynağa dayalı hisse bazlı işleme dönüştüren hüküm ve koşullardaki değişiklikler.

Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır. Söz konusu değişiklikler Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

TMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller: Yatırım Amaçlı Gayrimenkullerin Transferleri (Değişiklikler)

KGK Aralık 2017'de, TMS 40 "Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller" standardında değişiklik yayınlamıştır. Yapılan değişiklikler, kullanım amacı değişikliğinin, gayrimenkulün 'yatırım amaçlı gayrimenkul' tanımına uymasına ya da uygunluğunun sona ermesine ve kullanım amacı değişikliğine ilişkin kanıtların mevcut olmasına bağlı olduğunu belirtmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır.

TFRS Yıllık İyileştirmeler – 2014-2016 Dönemi

KGK Aralık 2017'de, aşağıda belirtilen standartları değiştirerek, TFRS Standartları 2014-2016 dönemine ilişkin Yıllık İyileştirmelerini yayınlamıştır:

- TMS 28 "İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar": Bu değişiklik, iştirakteki veya iş ortaklığındaki yatırım, bir girişim sermayesi kuruluşu veya benzeri işletmeler yoluyla dolaylı olarak ya da bu işletmelerce doğrudan elde tutuluyorsa, işletmenin, iştirakteki ve iş ortaklığındaki yatırımlarını TFRS 9 Finansal Araçlar uyarınca gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan olarak ölçmeyi seçebilmesinin, her iştirak veya iş ortaklığının ilk muhasebeleştirilmesi sırasında geçerli olduğuna açıklık getirmektedir. Değişiklik, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır.

Söz konusu değişiklikler Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

ii) Yayınlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar

Konsolide finansal tabloların onaylanma tarihi itibariyle yayımlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiş ve Grup tarafından erken uygulanmaya başlanmamış yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir. Grup aksi belirtilmedikçe yeni standart ve yorumların yürürlüğe girmesinden sonra konsolide finansal tablolarını ve dipnotlarını etkileyecek gerekli değişiklikleri yapacaktır.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki Değişiklikler (devamı)

TFRS 16 Kiralama İşlemleri

KGK Nisan 2018'de TFRS 16 "Kiralama İşlemleri" standardını yayınlanmıştır. Yeni standart, faaliyet kiralaması ve finansal kiralama ayrımını ortadan kaldırarak kiracı durumundaki şirketler için birçok kiralamanın tek bir model altında bilançoya alınmasını gerektirmektedir. Kiralayan durumundaki şirketler için muhasebeleştirme büyük ölçüde değişmemiş olup faaliyet kiralaması ile finansal kiralama arasındaki fark devam etmektedir. TFRS 16, TMS 17 ve TMS 17 ile ilgili Yorumların yerine geçecek olup 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir ve erken uygulamaya izin verilmektedir.

Kiracılar, bu standardı kısa vadeli kiralamalara (kira süresi 12 ay ve daha kısa olan kiralamalar) veya dayanak varlığın düşük değerli olduğu kiralamalara (örneğin kişisel bilgisayarlar, bazı ofis ekipmanları, vb.) uygulamama istisnasına sahiptir. Kiralamanın fiilen başladığı tarihte kiracı, kira yükümlülüğünü o tarihte ödenmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçer (kiralama yükümlülüğü) ve aynı tarih itibariyle ilgili kullanım hakkı varlığını da kayıtlarına alarak kira süresi boyunca amortismana tabi tutar. Kira ödemeleri, kiralamadaki zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda, bu oran kullanılarak iskonto edilir. Kiracı, bu oranın kolaylıkla belirlenememesi durumunda, kiracının alternatif borçlanma faiz oranını kullanır. Kiracı, kiralama yükümlülüğü üzerindeki faiz gideri ile kullanım hakkı varlığının amortisman giderini ayrı olarak kaydetmelidir.

Kiracının, belirli olayların gerçekleşmesi halinde kiralama yükümlülüğünü yeniden ölçmesi söz konusu olacaktır (örneğin kiralama süresindeki değişiklikler, ileriye dönük kira ödemelerinin belirli bir endeks veya orandaki değişimler nedeniyle değişikliğe uğraması, vb.). Bu durumda kiracı, kiralama yükümlülüğünün yeniden ölçüm etkisini kullanım hakkı varlığı üzerinde bir düzeltme olarak kaydedecektir.

Grup, standardın finansal durumu ve performansı üzerine etkilerini değerlendirmektedir, ancak yapılan ön analizlere ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir:

TFRS 16'ya geçiş:

Grup, TFRS 16'yı kolaylaştırılmış geriye dönük yaklaşım ile uygulamayı planlamaktadır. Grup, daha önce TMS 17 Kiralama İşlemleri uygulayarak kiralama olarak tanımladığı sözleşmelere bu Standardı uygulamayı tercih edecektir. Bu sebeple Grup daha önce TMS 17'ye göre kiralama olarak tanımlamadığı sözleşmelere bu Standardı uygulamayacaktır. Grup, geçiş tarihi itibariyle kiralama süresi 12 ay veya daha kısa bir süre içinde bitecek kiralamalar ve düşük değerli varlıkların kiralamalar için tanınan kolaylaştırıcı uygulamalardan faydalanmayı planlamaktadır. Grup'un ofis ekipman kiralamaları düşük değerli kiralama olarak değerlendirilmektedir.

Grup, 2018 yılında TFRS 16'ya geçiş etkilerini tespit amacıyla detaylı bir etki analizi çalışması yapmıştır. TFRS 16'ya geçiş etkilerinin özetle şu şekilde olması beklenmektedir:

31 Aralık 2018 tarihli finansal durum tablosu üzerindeki etkiler (artış/(azalış):

Varlıklar	
Maddi duran varlıklar (kullanım hakkı varlığı)	32.827
Kaynaklar	
Kiralama yükümlülüğü	(32.827)

TFRS 16'ya geçişi sebebiyle, Grup'un esas faaliyet karında iyileşme olacak ancak finansman giderlerinde artış olacaktır. Bu, önceki dönemlerde TMS 17 kapsamında faaliyet kiralaması olarak muhasebeleştirilen kiralamaların muhasebeleşmesindeki değişimden kaynaklanmaktadır.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki Değişiklikler (devamı)

TMS 28 "İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar "da yapılan değişiklikler (Değişiklikler)

KGK Aralık 2017'de, TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar standardında değişikliklerini yayınlamıştır. Söz konusu değişiklikler, iştirak veya iş ortaklığındaki net yatırımın bir parçasını oluşturan iştirak veya iş ortaklığındaki uzun vadeli yatırımlar için TFRS 9 Finanslar Araçları uygulayan işletmeler için açıklık getirmektedir.

TFRS 9 Finansal Araçlar, TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar uyarınca muhasebeleştirilen iştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımları kapsamamaktadır. Söz konusu değişiklikle KGK, TFRS 9'un sadece şirketin özkaynak yöntemi kullanarak muhasebeleştirdiği yatırımları kapsam dışında bıraktığına açıklık getirmektedir. İşletme, TFRS 9'u, özkaynak yöntemine göre muhasebeleştirmediği ve özü itibari ile ilgili iştirak ve iş ortaklıklarındaki net yatırımın bir parçasını oluşturan uzun vadeli yatırımlar dahil olmak üzere iştirak ve iş ortaklıklarındaki diğer yatırımlara uygulayacaktır.

Değişiklik, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

TFRS 10 ve TMS 28: Yatırımcı İşletmenin İştirak veya İş Ortaklığına Yaptığı Varlık Satışları veya Katkıları - Değişiklik

KGK, özkaynak yöntemi ile ilgili devam eden araştırma projesi çıktılarına bağlı olarak değiştirilmek üzere, Aralık 2017'de TFRS 10 ve TMS 28'de yapılan söz konusu değişikliklerin geçerlilik tarihini süresiz olarak ertelemiştir. Ancak, erken uygulamaya halen izin vermektedir. Grup söz konusu değişikliklerin etkilerini, bahsi geçen standartlar nihai halini aldıktan sonra değerlendirecektir.

TFRYK 23 Gelir Vergisi Uygulamalarına İlişkin Belirsizlikler

Yorum, gelir vergisi muameleleri konusunda belirsizlikler olması durumunda, "TMS 12 Gelir Vergileri"nde yer alan muhasebeleştirme ve ölçüm gereksinimlerinin nasıl uygulanacağına açıklık getirmektedir.

Gelir vergisi muameleleri konusunda belirsizlik olması durumunda, yorum:

(a) işletmenin belirsiz vergi muamelelerini ayrı olarak değerlendirip değerlendirmediğini;
(b) işletmenin vergi muamelelerinin vergi otoriteleri tarafından incelenmesi konusunda yapmış olduğu varsayımları;
(c) işletmenin vergilendirilebilir karını (vergi zararını), vergi matrahını, kullanılmamış vergi zararlarını, kullanılmamış vergi indirimlerini ve vergi oranlarını nasıl belirlediğini; ve
(d) işletmenin bilgi ve koşullardaki değişiklikleri nasıl değerlendirdiğini ele almaktadır.

Yorum, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. İşletme bu yorumu erken uygulaması durumunda, erken uyguladığına dair açıklama yapacaktır. İşletme, ilk uygulamada, bu yorumu UMS 8'e uygun olarak geriye dönük, ya da ilk uygulama tarihinde birikmiş etkiyi geçmiş yıl kar zararının (veya uygunsa, özkaynak kaleminin diğer bir unsurunun) açılış bakiyesine bir düzeltme olarak kaydetmek suretiyle geriye dönük olarak uygulayabilir. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki Değişiklikler (devamı)

Yıllık İyileştirmeler - ***2015–2017 Dönemi***

KGK Ocak 2019'da aşağıda belirtilen standartları değiştirerek, TFRS Standartları'nın 2015-2017 dönemine ilişkin Yıllık İyileştirmelerini yayınlamıştır: yayınlamıştır.

- *TFRS 3 İşletme Birleşmeleri ve TFRS 11 Müşterek Anlaşmalar* — TFRS 3'teki değişiklikler bir şirketin müşterek faaliyet olarak muhasebeleştirdiği işletmenin kontrolünü elde etmesi sonucu, ilgili işletmede kontrol öncesi sahip olduğu paylarını yeniden ölçmesi gerektiğine açıklık getirmektedir. TFRS 11'deki değişiklikler bir şirketin müşterek faaliyet olarak muhasebeleştirdiği işletmenin kontrolünü elde etmesi sonucu, ilgili işletmede kontrol öncesi sahip olduğu paylarını yeniden ölçmesine gerek olmadığına açıklık getirmektedir.
- *TMS 12 Gelir Vergileri* — Değişiklikler, temettülere (kar dağıtımı) ilişkin tüm gelir vergisi etkilerinin, vergilerin nasıl doğduğuna bakılmaksızın kar veya zararda muhasebeleştirilmesi gerektiği konusuna açıklık getirmektedir.
- *TMS 23 Borçlanma Maliyetleri* — Değişiklikler, ilgili varlık amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma geldikten sonra ödenmemiş özel borçlanmaların bulunması durumunda, ilgili borcun şirketin genellikle genel borçlanmalarındaki aktifleştirme oranını belirlerken borçlandığı fonların bir parçası durumuna geldiğine açıklık getirmektedir.

Değişiklik, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

Planda Yapılan Değişiklik, Küçülme veya Yerine Getirme (TMS 19 Değişiklikler)

KGK Ocak 2019'de TMS 19 Değişiklikler "Planda Yapılan Değişiklik, Küçülme veya Yerine Getirme"'yi yayınlamıştır. Değişiklik; planda yapılan değişiklik, küçülme veya yerine getirme gerçekleştikten sonra yıllık hesap döneminin kalan kısmı için tespit edilen hizmet maliyetinin ve net faiz maliyetinin güncel aktüeryal varsayımları kullanarak hesaplanmasını gerektirmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. İşletme bu değişiklikleri erken uygulaması durumunda, erken uyguladığına dair açıklama yapacaktır. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

Negatif Tazminli Erken Ödeme Özellikleri (TFRS 9 Değişiklik)

Bazı erken ödenebilir finansal varlıkların işletme tarafından itfa edilmiş maliyetinden ölçülebilmeleri için TFRS 9 Finansal Araçlar 'da ufak değişiklikler yayınlamıştır.

TFRS 9'u uygulayan işletme, erken ödenebilir finansal varlığı, gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarar yansıtılan varlık olarak ölçmektedir. Değişikliklerin uygulanması ile belirli koşulların sağlanması durumunda, işletmeler negatif tazminli erken ödenebilir finansal varlıkları itfa edilmiş maliyetinden ölçebileceklerdir.

Değişiklik, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki Değişiklikler (devamı)

iii) Uluslararası Muhasebe Standartları Kurumu (UMSK) tarafından yayınlanmış fakat KGK tarafından yayınlanmamış yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

Aşağıda listelenen yeni standartlar, yorumlar ve mevcut UFRS standartlarındaki değişiklikler UMSK tarafından yayınlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiştir. Fakat bu yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler henüz KGK tarafından TFRS'ye uyarlanmamıştır/yayınlanmamıştır ve bu sebeple TFRS'nin bir parçasını oluşturmazlar. Grup konsolide finansal tablolarında ve dipnotlarda gerekli değişiklikleri bu standart ve yorumlar TFRS'de yürürlüğe girdikten sonra yapacaktır.

UFRS 17 – Yeni Sigorta Sözleşmeleri Standardı

UMSK, sigorta sözleşmeleri için muhasebeleştirme ve ölçüm, sunum ve açıklamayı kapsayan kapsamlı yeni bir muhasebe standardı olan UFRS 17'yi yayımlamıştır. UFRS 17 hem sigorta sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerin güncel bilanço değerleri ile ölçümünü hem de karın hizmetlerin sağlandığı dönem boyunca muhasebeleştirmesini sağlayan bir model getirmektedir UFRS 17, 1 Ocak 2021 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Standart Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

İşletmenin tanımlanması (UFRS 3 Değişiklikleri)

UMSK Ekim 2018'de UFRS 3 'İşletme Birleşmeleri 'inde yer alan işletme tanımına ilişkin değişiklikler yayımlamıştır. Bu değişikliğin amacı, bir işletmenin işletme birleşimi olarak mı yoksa bir varlık edinimi olarak mı muhasebeleştirileceğini belirlemeye yardımcı olmaktadır.

Değişiklikler aşağıdaki gibidir:

- *İşletme için minimum gereksinimlerin netleştirilmesi;*
- *Piyasa katılımcılarının eksik unsurları tamamlaması konusundaki değerlendirmenin ortadan kaldırılması;*
- *İşletmelerin edinme sürecin önemli olup olmadığını değerlendirmesine yardımcı uygulama rehberi eklenmesi;*
- *İşletmenin ve çıktıların tanımlarını sınırlandırmak; ve*
- *İsteğe bağlı bir gerçeğe uygun değer konsantrasyon testi yayımlamak.*

Değişiklik, 1 Ocak 2020 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki Değişiklikler (devamı)

Önemliliğin Tanımı (UMS 1 ve UMS 8 Değişiklikleri)

Ekim 2018'de UMSK, "UMS 1 Finansal Tabloların Sunumu" ve "UMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar" standartlarında değişiklikler yapmıştır. Bu değişikliklerin amacı, "önemlilik" tanımını standartlar arasında uyumlu hale getirmek ve tanımın belirli kısımlarını açıklığa kavuşturmaktır. Yeni tanıma göre, bilginin saklanması, hatalı olması veya verilmemesi durumunda finansal tabloların birincil kullanıcıların bu tablolara dayanarak verdikleri kararları etkileyebileceği varsayılabilirse, bilgi önemlidir. Değişiklikler, bilginin önemliliğinin niteliğine, büyüklüğüne veya her ikisine bağlı olacağını açıklamaktadır. Şirketler bilginin tek başına veya başka bilgiler ile birlikte kullanıldığında finansal tablolar üzerinde ki etkisinin önemliliği değerlendirmek ile yükümlüdür.

Değişiklik, 1 Ocak 2020 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Grup, değişikliğin finansal durumu ve performansı üzerine etkilerini değerlendirmektedir.

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti

Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzerleri, işletmedeki nakit, finansal kuruluşlarda tutulan vadesiz mevduat, orijinal vadeleri üç ay veya üç aydan kısa tutarı belirli bir nakde kolayca çevrilebilen diğer kısa vadeli yüksek likiditeye sahip ve değerindeki değişim riski önemsiz olan yatırımları ve bankalar nezdindeki cari hesapları kapsar (Not 4).

Finansal varlıklar

Sınıflandırma

Grup, finansal varlıklarını "itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen", "gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan" ve "gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar" olarak üç sınıfta muhasebeleştirmektedir. Sınıflandırma, finansal varlıkların yönetimi için işletmenin kullandığı iş modeli ve finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının özellikleri esas alınarak yapılmaktadır. Grup, finansal varlıklarının sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte yapmaktadır.

Grup'un finansal varlıkların yönetiminde kullandığı iş modelinin değiştiği durumlar hariç, finansal varlıklar ilk muhasebeleştirilmelerinden sonra yeniden sınıflanmazlar; iş modeli değişikliği durumunda ise, değişikliğin akabinde takip eden raporlama döneminin ilk gününde finansal varlıklar yeniden sınıflanırlar.

Muhasebeleştirme ve Ölçümleme

"İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklar", sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulan ve sözleşme şartlarında belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarının bulunduğu, türev araç olmayan finansal varlıklardır. Grup'un itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen finansal varlıkları, "nakit ve nakit benzerleri", "ticari alacaklar", "diğer alacaklar" ve "finansal yatırımlar" kalemlerini içermektedir. İlgili varlıklar, finansal tablolara ilk kayda alımlarında gerçeğe uygun değerleri ile sonraki muhasebeleştirmelerde ise etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleri üzerinden ölçülmektedir. İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen ve türev olmayan finansal varlıkların değerlemesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

"Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar", sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini ve finansal varlığın satılmasını amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulan ve sözleşme şartlarında belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarının bulunduğu türev araç olmayan finansal varlıklardır. İlgili finansal varlıklardan kaynaklanan kazanç veya kayıplardan, değer düşüklüğü kazanç ya da kayıpları ile kur farkı gelir veya giderleri dışında kalanlar diğer kapsamlı gelire yansıtılır.

Grup, özkaynağa dayalı finansal varlıklara yapılan yatırımlar için, gerçeğe uygun değerinde sonradan oluşan değişimlerin diğer kapsamlı gelire yansıtılması yöntemini, ilk defa finansal tablolara alma sırasında geri dönülemez bir şekilde tercih edebilir. Söz konusu tercihin yapılması durumunda, ilgili yatırımlardan elde edilen temettüler konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir.

"Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar", itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen ve gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar dışında kalan finansal varlıklardan oluşmaktadır. Söz konusu varlıkların değerlemesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

Finansal Tablo Dışı Bırakma

Grup, finansal varlıklarla ilgili sözleşme uyarınca meydana gelen nakit akışları ile ilgili hakları sona erdiğinde veya ilgili haklarını, bu finansal varlık ile ilgili bütün risk ve getirilerinin sahipliğini bir alım satım işlemiyle devrettiğinde söz konusu finansal varlığı kayıtlarından çıkarır. Grup tarafından devredilen finansal varlıkların yaratılan veya elde tutulan her türlü hak, ayrı bir varlık veya yükümlülük olarak muhasebeleştirilir.

Değer Düşüklüğü

Finansal varlıklar ve sözleşme varlıkları değer düşüklüğü "Beklenen Kredi Zararı" (BKZ) modeli ile hesaplanmaktadır. Değer düşüklüğü modeli, itfa edilmiş maliyet finansal varlıklara ve sözleşme varlıklarına uygulanmaktadır.

Zarar karşılıkları aşağıdaki bazda ölçülmüştür;

- 12 aylık BKZ'ler: raporlama tarihinden sonraki 12 ay içinde olası temerrüt olaylarından kaynaklanan BKZ'lerdir.

- Ömür boyu BKZ'ler: bir finansal aracın beklenen ömrü boyunca muhtemel bütün temerrüt olaylarından kaynaklanan BKZ'lerdir.

Ömür boyu BKZ ölçümü, raporlama tarihinde bir finansal varlık ile ilgili kredi riskinin ilk muhasebeleştirme anından sonra önemli ölçüde artması halinde uygulanır. İlgili artışın yaşanmadığı diğer her türlü durumda 12 aylık BKZ hesaplaması uygulanmıştır. Grup, finansal varlığın kredi riskinin raporlama tarihinde düşük bir kredi riskine sahip olması durumunda, finansal varlığın kredi riskinin önemli ölçüde artmadığını tespit edebilir. Bununla birlikte, ömür boyu BKZ ölçümü (basitleştirilmiş yaklaşım), önemli bir finansman unsuru olmaksızın ticari alacaklar ve sözleşme varlıkları için daima geçerlidir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

i) Muhasebeleştirme ve ölçme

Normal yoldan alınan ve satılan finansal varlıklar, alım satımın yapıldığı tarihte kayıtlara alınır. Alım satım yapılan tarih, Grup'un varlığı alım satım yapmayı taahüt ettiği tarihtir. Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar hariç diğer finansal yatırımlar ilk olarak gerçeğe uygun değerine işlem maliyeti eklenmek suretiyle kaydedilir. Finansal varlıklardan doğan nakit akış alım hakları sona erdiğinde veya transfer edildiğinde ve Grup tüm risk ve getirilerini transfer ettiğinde, finansal varlıklar bilanço dışına çıkartılır. Satılmaya hazır finansal varlıklar müteakip dönemlerde gerçeğe uygun değerleriyle muhasebeleştirilmektedirler. Krediler ve alacaklar etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyetleri ile muhasebeleştirilmektedir.

Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar

Grup'un finans sektörü faaliyetlerinden alacakları etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyetleri üzerinden muhasebeleştirilmektedir (Not 9).

Kredi değer düşüklüğü karşılığı

Grup, verilen krediler üzerinde yapılan değerlendirmeler sonucunda tahsili şüpheli görülen alacaklardan doğabilecek zararlar için belli bir karşılık ayırmaktadır. Karşılık tutarı, Grup'un kredi risk politikası, mevcut kredi portföyünün yapısı, müşterilerinin mali yapıları ve ekonomik konjoktüre bağlı olarak belirlenmekte ve "Takipteki Krediler" olarak sınıflandırılarak, varsa ilgili teminatların gerçeğe uygun değerleri de göz önüne alınarak hesaplanmaktadır. Karşılık hesabındaki değişiklikler gerçekleştikleri dönem içerisinde konsolide kar veya tablosuna yansıtılmaktadır. Yasal prosedürler tamamlandığı ve kredinin tahsil edilemeyeceği kesinleştiği takdirde, ilgili tutarlar hesaplardan silinmekte, silinen krediler ile ilgili tahsilâtlar gelir olarak kaydedilmektedir. Finansman kredilerinin değerlendirilmesi sonucunda belirlenen toplam finansman kredileri karşılığı Grup'un finansman kredileri portföyündeki tahsili şüpheli alacakları kapsayacak şekilde belirlenmektedir.

Grup, alacakların tahsilinde herhangi bir gecikme bulunmasa dahi, alacak tutarları için borçlunun kredibilite değerlendirmelerine ilişkin bütün verileri dikkate alarak, teminat tutarını hesaplamaya dahil etmeksizin, belirlediği oranlarda özel karşılık ayırabilmektedir. Grup ayrıca, faiz veya ana paranın tahsilinde gecikme olmayan veya 90 günden daha az gecikme olan alacaklardan doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararların karşılanması amacıyla, herhangi bir işlemle doğrudan ilgili olmaksızın, karşılık ayırma yöntemini benimsemiş ancak zorunluluk olarak değerlendirmemiştir. Grup, şüpheli hale gelmeyen finansman kredileri için bu kapsamda genel karşılık ayırmaktadır.

Ticari alacaklar

Alıcıya ürün veya hizmet sağlanması sonucunda oluşan ticari alacaklar orijinal fatura değerinden kayda alınan alacakların izleyen dönemlerde elde edilecek tutarlarının etkin faiz yöntemi ile itfa edilmiş değerinden muhasebeleştirilirler. Belirlenmiş faiz oranı olmayan kısa vadeli alacaklar, orijinal etkin faiz oranının etkisinin çok büyük olmaması durumunda, fatura tutarından gösterilmiştir. Finansal tablolarda itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ve önemli bir finansman bileşeni içermeyen (1 yıldan kısa vadeli olan) ticari alacakların değer düşüklüğü hesaplamaları kapsamında "basitleştirilmiş yaklaşımı" uygulanmaktadır. Söz konusu yaklaşım ile, ticari alacakların belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda (gerçekleşmiş değer düşüklüğü zararları haricinde), ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıkları "ömür boyu beklenen kredi zararlarına" eşit bir tutardan ölçülmektedir. Değer düşüklüğü karşılığı ayrılmasını takiben, değer düşüklüğüne uğrayan alacak tutarının tamamının veya bir kısmının tahsil edilmesi durumunda, tahsil edilen tutar ayrılan değer düşüklüğü karşılığından düşülerek esas faaliyetlerden diğer gelirlere kaydedilir. Ticari işlemlere ilişkin vade farkı gelirleri/giderleri ile kur farkı kar/zararları, konsolide kar veya zarar tablosunda "Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler/Giderler" hesabı içerisinde muhasebeleştirilirler.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Ticari borçlar

Ticari borçlar, Grup'un olağan faaliyetleri için tedarikçilerden sağlanan mal ve hizmetlere ilişkin yapılması zorunlu ödemeleri ifade etmektedir. Eğer ticari borçların ödenmesi için beklenen süre 1 yıl ya da daha kısa ise (ya da daha uzunsa ancak işletmenin normal faaliyet döngüsü içinde ise), bu borçlar kısa vadeli borçlar olarak sınıflandırılırlar. Aksi halde, uzun vadeli borçlar olarak sınıflandırılırlar (Not 7).

Ticari borçlar, gerçeğe uygun değerleriyle kaydedilirler ve müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş değerinden değer düşüklüğü karşılığı ayrılarak muhasebeleştirilirler.

Stoklar

Stoklar, net gerçekleşebilir değer veya maliyet değerinden düşük olanı ile değerlenmektedir. Maliyet belirleme yöntemi tüm stoklar için aylık ağırlıklı ortalama olup, yarı mamuller ve mamuller üretim maliyetlerinden pay almaktadır. Net gerçekleşebilir değer, tahmini satış fiyatından stokları satışa hazır hale getirebilmek için yapılan giderlerle, pazarlama ve satış giderleri düşüldükten sonraki değerdir. Kullanılamaz veya satılamaz durumdaki stoklar için değer düşüklüğü karşılığı kaydedilir. (Not 10).

Türev araçlar

Vadeli döviz sözleşmeleri de dahil olmak üzere türev finansal araçlar, finansal tablolara gerçeğe uygun değerleri ile yansıtılır ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde yine gerçeğe uygun değerleri üzerinden değerlenir. Türev finansal araçlarından elde edilecek kar veya zararların finansal tablolara yansıtılması, türev finansal araçlarının sınıflandırmasına göre değişmektedir. Türev finansal araçlar her ne kadar Grup'un risk yönetimi çerçevesinde kullanılsalar da, riskten korunma muhasebesi yönünden gerekli koşulları taşımaması nedeniyle finansal tablolara ilk olarak alım sırasında oluşan masrafları da içeren gerçeğe uygun değerleri ile yansıtılır ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde de gerçeğe uygun değerleri üzerinden değerlenir. Bu enstrümanların gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen değişikliklerden kaynaklanan kazanç ve kayıplar kar veya zarar olarak konsolide gelir tablosu ile ilişkilendirilir.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Yatırım amaçlı gayrimenkuller, kira ve/veya değer artış kazancı olmak üzere sermaye iradı elde etmek amacıyla elde tutulan gayrimenkuller olup ilk olarak maliyet değerleri ve buna dahil olan işlem maliyetleri ile ölçülürler. Başlangıç muhasebeleştirmesi sonrasında yatırım amaçlı gayrimenkuller, raporlama dönemi tarihi itibarıyla piyasa koşullarını yansıtan gerçeğe uygun değerleri ile değerlenirler (Not 11). Yatırım amaçlı gayrimenkullerin gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerden kaynaklanan kazanç veya zararlar oluştukları dönemde konsolide kar veya zarar tablosuna dahil edilirler.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller, satılmaları veya kullanılamaz hale gelmeleri ve satışından gelecekte herhangi bir ekonomik yarar sağlanamayacağının belirlenmesi durumunda finansal durum tablosu dışında bırakılırlar. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin kullanım süresini doldurmasından veya satışından kaynaklanan kar/zarar, oluştukları dönemde konsolide kar veya zarar tablosuna dahil edilir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar maliyet değerleri üzerinden birikmiş amortisman ve varsa birikmiş değer düşüklüğü karşılığı düşülerek muhasebeleştirilmektedir. Maddi duran varlıklar satıldığı zaman bu varlığa ait maliyet ve birikmiş amortismanlar ve varsa değer düşüklüğü karşılıkları ilgili hesaplardan düşüldükten sonra oluşan gelir ya da gider, konsolide kar veya zarar tablosuna dahil edilmektedir.

Maddi duran varlığın maliyet değeri; alış fiyatı, ithalat vergileri ve iadesi mümkün olmayan vergiler ve maddi duran varlığı kullanıma hazır hale getirmek için yapılan masraflardan oluşmaktadır. Maddi duran varlığın kullanımına başlandıktan sonra oluşan tamir ve bakım gibi masraflar, oluştukları dönemde gider kaydedilmektedir. Yapılan harcamalar ilgili maddi duran varlığa gelecekteki kullanımında ekonomik bir değer artışı sağlıyorsa bu harcamalar varlığın maliyetine eklenmektedir.

Amortismana tabi varlıklar, tahmini ekonomik ömürlerine dayanan oranlarla doğrusal amortisman yöntemine göre amortismana tabi tutulmaktadır (Not 12). Ekonomik ömür ve amortisman metodu düzenli olarak gözden geçirilmekte, buna bağlı olarak metodun ve amortisman süresinin ilgili varlıktan edinilecek ekonomik faydaları ile paralel olup olmadığına bakılmaktadır. Amortisman süreleri aşağıdaki gibidir:

	(Yıl)
Yer altı ve yerüstü düzenleri	33
Binalar	33
Makine ve ekipmanlar	12-33
Taşıtlar	4-10
Demirbaşlar	8-14
Özel maliyetler	5-30

Varlığın değerinin düştüğüne dair bir belirti oluşursa ilgili varlığın net gerçekleşebilir değeri yeniden tahmin edilir, değer düşüklüğü karşılığı konsolide finansal tablolara yansıtılır.

Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın makul değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının raporlama dönemi tarihi itibariyle indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir.

Maddi duran varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kar ve zararlar yatırım faaliyetlerden gelirler ve giderler hesaplarına dahil edilirler.

Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar elde etme maliyetleri üzerinden kayda alınırlar. Grup bünyesinde yaratılan, üretimi planlanan yeni araçların geliştirilmesine yönelik katlanılan harcamalar hariç, maddi olmayan duran varlıklar aktifleştirilemez ve yapılan harcamalar oluştukları dönem içerisinde giderleştirilirler. Maddi olmayan duran varlıklar tahmini kullanım ömürleri doğrultusunda doğrusal amortisman metodu ile itfa edilirler. Aktifleştirilen geliştirme giderleri, ürünün ticari üretiminin başlamasını müteakip tahmini kullanım ömürleri doğrultusunda doğrusal amortisman metodu ile itfa edilirler. Maddi olmayan duran varlıklar; taşıdıkları değerler, koşullardaki değişikliklerin ve olayların taşınan değerin düşebileceğine dair belirti oluşturmaları durumunda gözden geçirilir ve gerekli karşılık ayrılır (Not 13).

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Finansal olmayan varlıklarda değer düşüklüğü

Grup, tüm maddi ve maddi olmayan duran varlıkları için, her rapor tarihinde söz konusu varlığa ilişkin değer düşüklüğü olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın taşınmakta olan değeri, kullanım veya satış yoluyla elde edilecek olan tutarlardan yüksek olanı ifade eden net gerçekleşebilir değer ile karşılaştırılır. Eğer söz konusu varlığın veya o varlığın ait olduğu nakit üreten herhangi bir birimin kayıtlı değeri, kullanım veya satış yoluyla geri kazanılacak tutardan yüksekse, değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü zararları konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortismana tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir.

Araştırma ve geliştirme harcamaları

Araştırma harcamaları oluştukları tarihte gider yazılır. Aşağıda belirtilen kriterlere sahip proje harcamaları dışında geliştirme için yapılan harcamalar da, oluştukları dönem içerisinde gider olarak kayıt edilmektedir:

- Ürün ile ilgili maliyetleri net olarak tanımlanabiliyor ve de güvenilir bir şekilde ölçülebiliyorsa,
- Ürünün teknik yeterliliği/fizibilitesi ölçülebiliyorsa,
- Ürün satışa sunulacak ya da şirket içerisinde kullanılacaksa,
- Ürün için potansiyel bir pazar mevcutsa, ya da şirket içi kullanılırlığı ispatlanabiliyorsa,
- Projenin tamamlanabilmesi için yeterli teknik, mali ve diğer gerekli kaynaklar temin edilebiliniyorsa.

Yukarıda bahsedilen kriterleri karşılayan geliştirme projelerinin maliyetleri aktifleştirilmektedir ve ilgili proje ömürleri (2 - 13 yıl arasında) doğrultusunda doğrusal amortisman metodu ile itfa edilirler.

Hasılatın kaydedilmesi

Otomotiv faaliyetleri:

Hasılat, faaliyetler ile ilgili olarak Grup'a ekonomik getiri sağlanmasının muhtemel ve getirinin güvenilir olarak ölçülebilmesinin mümkün olduğu zaman muhasebeleştirilir. Hasılat, verilen iskontolar ile katma değer ve satış vergileri düşülerek muhasebeleştirilir. Hasılat, mal ile ilgili önemli risk ve mülkiyetin getirdiği haklar alıcıya geçtiği zaman konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir. Bunun için ayrıca gelirin miktarının güvenilir bir biçimde ölçülmesi gerekmektedir. Hasılat, riskleri ve faydaları devredilmiş malların fatura edilmiş bedelinin, satış iadelerinden arındırılmış halidir.

Verilen hizmetlere ilişkin hasılat, hizmetin sunulduğu ve hasılat tutarının güvenilir bir biçimde ölçülebildiği durumlarda muhasebeleştirilir (Not 19).

Uzatılmış garanti satışlarından kaynaklanan hasılat

Grup, ürettiği ürünler için kanunlar tarafından zorunlu kılınan yasal sürelerin bitişinden başlayan dönemler için garanti taahhüdü satışı yapmaktadır. Verilen ek garanti taahhütlerinin fiyatı, satılan ürünlerden ayrı olarak belirlenmekte ve sözleşme içerisinde taahhüt edilen farklı bir hizmet olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle Grup, uzatılmış garanti satışları nedeniyle verilecek hizmeti ayrı bir edim yükümlülüğü olarak muhasebeleştirmektedir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Her bir edim yükümlülüğü için Grup, sözleşme başlangıcında edim yükümlülüğünü zamanla yerine getirip getirmediğini ya da edim yükümlülüğünün zamanın belli bir anında yerine getirip getirmediğini belirler. Grup, uzatılmış garanti satışlarında hizmetin kontrolünü zamanla devreder ve dolayısıyla söz konusu satışlarına ilişkin edim yükümlülüklerini zamanla yerine getirir ve bu edim yükümlülüğünün tamamen yerine getirilmesine yönelik ilerlemeyi ölçerek zamanla hasılatı konsolide finansal tablolara alır. Grup, ürün satışlarından kaynaklanan hasılatı kontrolün müşteriye devrini takiben konsolide finansal tablolarına kaydeder.

Finans sektörü faaliyetleri

Faiz gelir ve giderleri etkin faiz metodu kullanılarak tahakkuk esasına göre kayıt edilmektedir. Grup tarafından tahsis edilmiş tüketici finansmanı kredilerinin tahsilatı şüpheli duruma düştüğü zaman ilgili faiz gelir tahakkuku kayıtlara yansıtılmaz.

Kredi istihbarat gelirleri ise Grup'un müşterilere verilen kredilerinin açılışında tahsil ettiği kredi açılış ücretlerinden oluşmakta ve kredilerin geri ödeme dönemleri üzerinden sistematik bir yöntem ile düşülerek konsolide finansal tablolarda finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar kaleminden netlenerek gösterilmektedir.

Ayrıca, Grup kullandırdığı kredilere istinaden yapmış olduğu hayat sigortalarına istinaden kredilendirdiği sigorta primlerini sigorta yapan kuruluş ile belli bir plan dahilinde paylaşmaktadır. Grup payına düşen bu sigorta prim gelirleri ise kredilerin geri ödeme dönemleri üzerinden sistematik bir yöntem ile peşin tahsil edilen gelir olarak konsolide finansal tablolarda diğer yükümlülükler altında gösterilmektedir.

Satışların içerisinde önemli bir finansman maliyeti bulunması durumunda, makul bedel, gelecekte oluşacak tahsilatların, finansman maliyeti içerisinde yer alan gizli faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Gerçek değerleri ile nominal değerleri arasındaki fark, tahakkuk esasına göre faiz geliri olarak değerlendirilir.

Borçlanmalar

Borçlanmalar ilk muhasebeleştirme esnasında gerçeğe uygun değerden katlanılan işlem maliyetleri düşülerek muhasebeleştirilirler. Borçlanmalar ilk muhasebeleştirmenin ardından itfa edilmiş maliyetlerinden ölçülürler. Tahsil edilen tutar (işlem maliyetleri düşülmüş) ile geri alınan tutar arasındaki fark, etkin faiz yöntemi kullanılmak sureti ile dönem süresince kar veya zarda muhasebeleştirilir. Kredi olanaklarının temininde ödenen ücretler, kredi olanağının bir kısmı ya da tamamının kullanılmasının muhtemel olması durumunda kredinin işlem maliyeti olarak muhasebeleştirilirler. Bu durumda, bu ücretler kredi kullanılıncaya kadar ertelenirler. Kredi olanağının bir kısmı ya da tamamının kullanılacağının muhtemel olduğuna dair bir kanıt bulunmadığında, bu ücretler likidite hizmetinin peşin ödemesi olarak aktifleştirilir ve kredi olanağının ilgili olduğu dönem boyunca itfa edilir (Not 6).

Borçlanma maliyetleri

Bir özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen genel ve özel amaçlı alınmış borçların maliyetleri, ilgili varlığın maliyetinin bir parçası olarak, bu varlıkları amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesi için gerekli süre boyunca aktifleştirilir. Bu tür maliyetler güvenilebilir bir biçimde ölçülebilmeleri ve gelecekte ekonomik yararlardan işletmenin faydalanabilmesinin muhtemel olması durumunda, varlığın maliyetine dahil edilir. Özellikli varlıklarla ilgili alınmış harcanması beklenen özel amaçlı borçların geçici olarak nemalandırılması ile kazanılan yatırım geliri, aktifleştirme koşullarını sağlayan borçlanma maliyetlerinden düşülür. Bu kapsamda olmayan borçlanma maliyetleri ise oluştukları tarihte giderleştirilir. 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla sona eren hesap döneminde kullanılan kredilere ilişkin aktifleştirme yoktur (31 Aralık 2017: Yoktur).

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Dönem vergi gideri ve ertelenen vergi

Dönem vergi gideri cari dönem vergi giderini ve ertelenmiş vergi giderini kapsar. Dönem vergisi ve ertelenmiş vergi gelir veya gider olarak, verginin doğrudan özkaynak veya diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilen bir işlemle ilgili olmaması koşuluyla, kar veya zarar tablosuna kaydedilir. Bu durumda ise, vergi sırasıyla diğer kapsamlı gelirler veya özkaynaklarda muhasebeleştirilir (Not 25).

Cari dönem vergi gideri, Grup'un ve bağlı ortaklıklarının faaliyet gösterdiği ülkelerde yürürlükte olan veya yürürlüğe girmesi kesine yakın olan vergi kanunları dikkate alınarak hesaplanır. Grup, yürürlükte olan vergi kanununun yoruma açık olması durumunda periyodik olarak vergi beyanını değerlendirir ve gerekli görülen durumlarda vergi otoritelerine ödenecek borçlar için provizyon ayrılır.

Ertelenmiş vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükleri, yürürlükte olan veya bilanço tarihi itibariyle yürürlüğe giren vergi oranları ve vergi mevzuatı dikkate alınarak, vergi varlığının gerçekleşeceği veya yükümlülüğünün ifa edileceği dönemde uygulanması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle geçici farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır.

Grup, vergilendirilebilir geçici farkların kapatılma zamanını kontrol edebilmesi ve geçici farklılığın öngörülebilir bir sürede kapatılmasının muhtemel olmaması durumu haricinde bağlı ortaklıkları ile ilgili tüm vergilendirilebilir geçici farklar için ertelenmiş vergi yükümlülüğü hesaplar.

Grup, ertelenmiş vergi varlığı ile ertelenmiş vergi borcunu ancak ve ancak yasal olarak dönem vergi varlıklarını dönem vergi borçlarına mahsup etme hakkının olması ve aynı vergi mükellefi veya ertelenmiş vergi varlığı veya yükümlülüğünü net gösterme niyeti olan farklı mükelleflerin ertelenmiş vergi varlığı ve ertelenmiş vergi borcunun yukarıda belirtilen yasal düzenlemeyi yapan vergi idaresi ile aynı olması durumunda mahsup eder.

Kıdem tazminatı karşılığı

Grup, mevcut iş kanunu gereğince, emeklilik nedeni ile işten ayrılan veya istifa ve kötü davranış dışındaki nedenlerle işine son verilen ve en az bir yıl hizmet vermiş personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür.

Grup, ilişikteki finansal tablolarda kıdem tazminatı karşılığını "Projeksiyon Metodu"nu kullanarak ve Grup'un personel hizmet süresini tamamlama ve kıdem tazminatına hak kazanma konularında geçmiş yıllarda kazandığı deneyimlerini baz alarak hesaplamış ve bilanço tarihinde devlet tahvilleri kazanç oranı ile iskonto etmiştir.

Gelir tablosuna çalışan giderleri olarak yansıtılmış olan, tanımlanmış fayda planlarına ilişkin cari hizmet maliyeti, bir varlığın maliyetine eklenenler hariç, cari yılda çalışan hizmetlerinden kaynaklanan tanımlanmış fayda yükümlülüğündeki, fayda değişikliği kısıntıları ve ödemelerdeki artışı ifade eder. Geçmiş hizmet maliyetleri oluştukları dönemde konsolide gelir tablosuna kaydedilir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Net faiz gideri, tanımlanmış fayda yükümlülüğünün net değerine ve planlanmış varlığın gerçeğe uygun değerine, iskonto oranı uygulanarak hesaplanmasıyla bulunur. Bu maliyet konsolide kar veya zarar tablosunda çalışan giderleri altında muhasebeleştirilir.

Aktüeryal varsayımla gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri ile aktüeryal varsayım değişikliklerinden doğan tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazanç ve kayıpları, oluştukları dönem içinde diğer kapsamlı gelirler olarak özkaynaklara yansıtılır (Not 16).

Pay başına kazanç

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, net karın, raporlama boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesiyle bulunmaktadır.

Türkiye'de şirketler sermayelerini halihazırda bulunan hissedarlarına, geçmiş yıl kazançlarından ve enflasyon düzeltmesi farkları hesabından dağıttıkları "bedelsiz hisse" yolu ile artırabilmektedirler. Bu tip "bedelsiz hisse" dağıtımları, pay başına kazanç hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak bulunur (Not 26).

Karşılıklar

Karşılıklar, geçmiş olaylardan kaynaklanan mevcut bir hukuki veya zımni yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğün yerine getirilmesi için ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkmasının muhtemel olması ve yükümlülük tutarının güvenilir bir biçimde tahmin edilebiliyor olması durumlarında ayrılmaktadır (Not 15). Gelecek dönemlerde oluşması beklenen faaliyet zararları için karşılık ayrılmaz.

Karşılık tutarı, paranın zaman değerine ilişkin mevcut piyasa değerlendirmelerini ve borca özgü riskleri yansıtan vergi öncesi oranlar kullanılarak yükümlülüğü yerine getirilmesi için tahmin edilen giderlerin bugünkü değeri olarak ölçülür. Karşılık tutarında zamanın geçmesinden kaynaklanan artış faiz gideri olarak kaydedilir.

Karşılıklar her bilanço tarihinde gözden geçirilmekte ve yönetimin en iyi tahminlerini yansıtacak şekilde gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

Garanti giderleri karşılığı

Grup, yurtiçinde satılan araçlar için satış tarihini takip eden belirli bir süre boyunca ücretsiz bakım ve tamir hizmeti sağlamaktadır. Grup'un ihraç satışları garanti kapsamında değildir. Garanti kapsamında bulunan araçlar için tahmin edilen garanti karşılık tutarı, geçmiş dönemlerde gerçekleşen giderlere göre revize edilmektedir. Grup'un ilave garanti süresi sağlayan sigorta poliçesi satışlarından kaynaklanan önemli bir yükümlülüğü bulunmamaktadır (Not 15).

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Şarta bağlı varlık ve yükümlülükler

Şarta bağlı yükümlülükler, kaynak aktarımını gerektiren durum yüksek bir olasılık taşımıyor ise konsolide finansal tablolarda yansıtılmayıp dipnotlarda açıklanmaktadır. Şarta bağlı varlıklar ise konsolide finansal tablolara yansıtılmayıp ekonomik getiri yaratma ihtimali yüksek olduğu takdirde dipnotlarda açıklanır.

Netleştirme

Bir finansal varlık ve borcun birbirine mahsup edilerek net tutarın bilançoda gösterilmesi ancak işletmenin; muhasebeleştirilen tutarları netleştirme konusunda yasal bir hakkının bulunması ve net esasa göre ödemede bulunma ya da varlığı elde etme ve borcu ödeme işlemlerini eş zamanlı olarak gerçekleştirme niyetinde olması durumunda mümkün olabilir. Yasal hak, gelecekteki bir olaya bağlı olmamalı, normal operasyonel akışta ve şirketin ya da karşı tarafın temerrüt, acz hali ya da iflası durumunda dahi kullanılabilir olmalıdır.

Yabancı para cinsinden işlemler

Yabancı para cinsinden oluşan gelir ve giderler işlem tarihinde geçerli olan kurlar ile çevrilmektedir. Yabancı paralarla ifade edilen parasal aktiflerin ve pasiflerin çevriminde bilanço tarihinde T.C. Merkez Bankası tarafından ilan edilen kurlar kullanılmaktadır. Yabancı para cinsinden olan işlemlerin çevrilmesinden veya yabancı paralarla ifade edilen tutarların değerlemesinden doğan kur farkı gelir ya da gideri ilgili dönemde konsolide kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Bölümlere göre raporlama

Bir faaliyet bölümünün, raporlanabilir bölüm olarak belirlenebilmesi için, işletme dışı müşterilere yapılan satışlar ve bölümler arası satışlar veya transferler de dahil olmak üzere, hasılatının, işletme içi ve dışı tüm faaliyet bölümlerinin toplam hasılatının %10'unu veya daha fazlasını oluşturması, raporlanan kâr veya zararının %10'u veya daha fazlası olması veya varlıklarının, tüm faaliyet bölümlerinin toplam varlıklarının %10'u veya daha fazlası olması gerekmektedir.

Yönetimin bölüme ilişkin bilgilerin finansal tablo kullanıcıları için faydalı olacağına inanması durumunda, yukarıdaki sayısal alt sınırlardan herhangi birini karşılamayan faaliyet bölümleri de raporlanabilir bölümler olarak değerlendirilebilir ve bunlara ilişkin bilgiler ayrı olarak açıklanabilir.

Grup, faaliyet bölümlerini yönetim kurulu tarafından incelenen ve stratejik kararların alınmasında etkili olan raporlara dayanarak belirlemiştir. Grup'un faaliyet grupları otomobil ve yedek parça ticareti ile tüketici finansmanı olarak değerlendirilmektedir. Grup yönetimi, faaliyet bölümlerinin performansını TFRS'ye göre hazırlanan finansman geliri öncesi faaliyet karına göre değerlendirmektedir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Nakit akışa yönelik riskten korunma işlemleri

Etkin bir nakit akım korunma işleminde, korunma amaçlı aracın rayiç değerinde olan değişiklikler doğrudan özkaynaklar hesabında tanımlanır. Etkin olmayan kısım dönem karında kar veya zarar olarak tanımlanır. Eğer nakit akım korunma işlemi bir varlık veya yükümlülüğün doğmasıyla sonuçlanırsa, geçmişte oluşmuş ve özkaynaklar içerisinde muhasebeleştirilmiş tüm kazanç ve kayıplar ilgili varlık veya yükümlülüğün maliyetine dahil edilir. Aksi takdirde, diğer tüm nakit akım korunma işlemleri için başlangıçta özkaynaklar içerisinde muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar, korunan yükümlülüğün ifa edildiği veya beklenen işlemin kar veya zarar tablosunu etkilediği dönemlerde ilgili kar/zarar hesapları ile ilişkilendirilir. 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle sona eren yıl içerisinde konsolide diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilen nakit akış riskinden korunma kayıpları 509.585 TL tutarındadır (31 Aralık 2017: 382.042 TL tutarında korunma kaybı).

Korunmanın, korunma muhasebesi uygulanması için gerekli koşulları sağlayamaz hale gelmesi durumunda korunma amaçlı araca ilişkin olarak etkin bir korunma varken özkaynaklar içerisinde finansal tablolara alınan birikmiş kazanç ve kayıplar, tahmini işlem gerçekleşene kadar özkaynaklar içerisinde tutulur. Tahmini işlemin gerçekleşmesinin beklenmemesi durumunda, özkaynaklar içerisinde muhasebeleştirilen birikmiş kazanç veya kayıplar döneminin kar veya zararı olarak finansal tablolara alınır.

Yatırım maliyetleri ile ilgili yabancı para cinsinden uzun vadeli krediler (türev olmayan korunma aracı) ile hafif ticari araçların (Yeni Doblo, Doblo FL ve Doblo US) ve binek araçların (Egea, Stationwagon, Hatchback) gerçekleşen ve gelecekte beklenen satışları (korunmaya konu kalem) arasında etkili bir nakit akım korunması ilişkisi bulunmaktadır. Yine aynı şekilde Şirket ile Fiat arasında yapılan üretim anlaşmaları çerçevesinde Yeni Doblo, Doblo FL ve Doblo US için 2009 yılından itibaren 2021 yılı Aralık ayına kadar Fiat'a yapılacak satışların hasılatlarının bir bölümü ile uzun vadeli ilgili kredi borçları karşılanacaktır. Ayrıca Şirket ile Fiat arasında yapılan üretim anlaşmaları çerçevesinde Egea ve Stationwagon / Hatchback için 2017 yılından itibaren 2023 Aralık ayına kadar Fiat'a yapılacak satışların hasılatının bir bölümü ile uzun vadeli kredi borçları karşılanacaktır.

Finansal riskten korunma işleminin etkinliği her finansal raporlama döneminde sürekli olarak değerlendirilmektedir ve finansal riskten korunma işleminin, korunulan risk ile ilişkilendirilebilen nakit akışlarındaki değişiklikleri dengelemede etkin olması, ilgili finansal riskten korunma ilişkisine ilişkin belgelendirilmiş risk yönetim stratejisi ile tutarlı olduğunu göstermektedir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

İlişkili taraflar

Aşağıdaki kriterlerden birinin varlığında, taraf Grup ile ilişkili sayılır (Not 27):

(a) Söz konusu tarafın, doğrudan ya da dolaylı olarak bir veya birden fazla aracı yoluyla:
  (i) İşletmeyi kontrol etmesi, işletme tarafından kontrol edilmesi ya da işletme ile ortak kontrol altında bulunması (ana ortaklıklar, bağlı ortaklıklar ve aynı iş dalındaki bağlı ortaklıklar dahil olmak üzere);
  (ii) Grup üzerinde önemli etkisinin olmasını sağlayacak payının olması; veya
  (iii) Grup üzerinde ortak kontrole sahip olması;

(b) Tarafın, Grup'un bir iştiraki olması;
(c) Tarafın, Grup'un ortak girişimci olduğu bir iş ortaklığı olması;
(d) Tarafın, Grup'un veya ana ortaklığının kilit yönetici personelinin bir üyesi olması;
(e) Tarafın, (a) ya da (d)'de bahsedilen herhangi bir bireyin yakın bir aile üyesi olması;
(f) Tarafın; kontrol edilen, ortak kontrol edilen ya da önemli etki altında veya (d) ya da (e)'de bahsedilen herhangi bir bireyin doğrudan ya da dolaylı olarak önemli oy hakkına sahip olduğu bir işletme olması; veya,
(g) Tarafın, işletmenin ya da işletme ile ilişkili taraf olan bir işletmenin çalışanlarına işten ayrılma sonrasında sağlanan fayda planları olması, gerekir.

Yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri

Tüm devlet teşvikleri, elde edilmesi için gerekli şartların Grup tarafından yerine getirileceğine ve teşviğin Grup tarafından elde edilebileceğine dair makul bir güvence oluştuğunda gerçeğe uygun değerleri ile muhasebeleştirilir. Devlet yardımının bir gider ile ilişkili olması durumunda, bu yardımın karşılayacağı giderler ile eşleşecek şekilde gelirleştirilir. Devlet yardımının bir varlık ile ilişkili olması durumda ise bu gelir ertelenmiş gelir olarak kaydedilir.

Giderlere ilişkin alınan devlet teşvikleri, giderlerin oluştuğu dönem ile eşleşmesi amacıyla giderlerin oluştuğu döneme kadar ertelenir ve karşılığı olduğu giderlerin oluştuğu dönemde gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Maddi duran varlıklarla ilgili devlet teşvikleri ertelenmiş devlet teşvikleri olarak uzun vadeli yükümlülükler altında muhasebeleştirilir ve ilgili varlıkların ekonomik ömürleri boyunca doğrusal amortisman yöntemi ile gelir tablosuna kaydedilir.

Yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri, Grup'un teşvik talepleri yetkili makamlar tarafından onaylandığı zaman tanımlanır (Not 14).

NOT 3 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren hesap dönemine ait faaliyet bölümlerine göre bölüm raporlamaları aşağıdaki gibidir:

2018

	Otomobil ve yedek parça ticareti	Tüketici finansmanı	Toplam
Hasılat	18.603.331	495.590	19.098.921
Brüt kar	**2.413.188**	**102.958**	**2.516.146**
Faaliyet giderleri (-)	(722.897)	(35.725)	(758.622)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	3.310.942	4.243	3.315.185
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	(3.883.615)	(8.788)	(3.892.403)
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	**1.117.618**	**62.688**	**1.180.306**

2017

	Otomobil ve yedek parça ticareti	Tüketici finansmanı	Toplam
Hasılat	17.467.806	400.841	17.868.647
Brüt kar	**1.916.129**	**110.076**	**2.026.205**
Faaliyet giderleri (-)	(695.996)	(25.433)	(721.429)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	1.032.249	3.524	1.035.773
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	(1.268.256)	(12.965)	(1.281.221)
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	**984.126**	**75.202**	**1.059.328**

Tüketici finansmanı faaliyet bölümüne ait varlıkların ve yükümlülüklerin dağılımı, dönen varlıklar içerisinde 1.457.887 TL, duran varlıklar içerisinde 1.017.972 TL, kısa vadeli yükümlülükler içerisinde 1.199.917 TL, uzun vadeli yükümlülükler içerisinde 1.118.288 TL şeklinde takip edilmektedir.

Hasılat'ın önemli bir bölümü ilişkili taraflara yapılan satışlardan oluşmaktadır (Not 27)

Grup yönetimi bölümlere göre raporlamada finansman gideri öncesi faaliyet karı üzerinde durmaktadır, bu nedenle Grup finansman gelirleri ve giderlerini bölümler bazında dağıtmamaktadır.

NOT 4 - NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kasa	16	24
Banka		
-Vadeli mevduat	*1.907.120*	*2.557.799*
-Vadesiz mevduat	*73.876*	*67.858*
Toplam	**1.981.012**	**2.625.681**

NOT 4 - NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ (Devamı)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla vadeli mevduatların detayları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Tutar	**Yıllık faiz oranı (%)**	**Tutar**	**Yıllık faiz oranı (%)**
Avro	1.184.283	1,90-2,30	1.228.391	1,55 – 2,50
TL	722.837	23,00-23,25	1.329.408	14,20 – 15,65
	1.907.120		**2.557.799**	

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla vadeli mevduatların vadeleri 2-29 gün arasında değişmektedir (31 Aralık 2017: 4-49 gün).

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, vadeli ve vadesiz mevduatların toplam 1.556.962 TL'lik kısmı (31 Aralık 2017: 1.679.752 TL) ilişkili kuruluş olan bankada bulunmaktadır (Not 27).

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ilişkin konsolide nakit akış tablolarında yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	**31 Aralık 2017**
Nakit ve nakit benzerleri	1.981.012	2.625.681
Eksi: faiz tahakkukları	(1.167)	(12.541)
Eksi: bloke mevduatlar	(19.670)	(31.073)
Toplam	**1.960.175**	**2.582.067**

31 Aralık 2018 itibariyle 19.670 TL tutarındaki bloke mevduatlar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası zorunlu karşılık tutarından oluşmaktadır (31 Aralık 2017: 31.073 TL).

NOT 5 - FİNANSAL YATIRIMLAR

a) Kısa vadeli finansal yatırımlar:

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle Grup'un kısa vadeli finansal yatırım amacı ile tutulan orijinal tutarı 66.885 Avro olup 403.180 TL tutarında 118-119 gün vadeli, %2,65. – 2,90 faiz oranlı vadeli mevduat hesabı bulunmaktadır (31 Aralık 2017: 118-119 gün vadeli ve %2,25 - 2,50 faiz oranlı orijinal tutarı 135.785 Avro olan 613.139 TL tutarında vadeli mevduat).

b) Gerçeğe uygun değer değişimi kar/zarar yansıtılan finansal varlık

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle Grup'un 990 TL tutarında satılmaya hazır finansal varlığı bulunmaktadır (31 Aralık 2017: 672 TL).

NOT 6 - FİNANSAL BORÇLANMALAR

a) Kısa vadeli borçlanmalar

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)
Avro krediler	67.000	403.876	0,40	135.000	589.120	0,40
TL krediler (*)	-	40.000	38	-	90.800	14,39 - 15,75
		443.876			**679.920**	

b) Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)
TL krediler (*)	-	857.278	13,97-39,38	-	861.599	11,00 - 18,25
Avro krediler	150.024	904.344	Eurobior + %0,55	164.227	741.568	Euribor+0,55
ABD Doları krediler (*)	-	-	Eurobior + %2,90 -	10.000	39.962	Eurobior+2,90 3,89
İhraç edilen tahviller (1,2,3,....5)	255.253	255.253	14,85 - 18,76	257.262	257.262	11,13 - 15,22
		2.016.875			**1.900.391**	

c) Uzun vadeli borçlanmalar

	2018			2017		
	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)
Avro krediler	307.559	1.853.966	Eurobior +%0,55	435.039	1.964.420	Euribor+0,55
TL krediler (*)	-	1.014.836	Eurobior + %2,90 13,97-39,38	-	1.064.244	Euribor+2,90 11,00 - 18,25-
İhraç edilen tahviller (1,2,3,....5)	-	102.499	14,85 - 18,76	-	201.936	11,13 - 15,22
		2.971.301			**3.230.600**	

(*) 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla kısa ve uzun vadeli TL ve ABD Doları kredilerin tamamı konsolide edilen bağlı ortaklık KFK tarafından, vermiş olduğu tüketici kredilerini finanse etmek amacıyla alınan kredilerden oluşmaktadır.

(1) Grup, 30 Mart 2017 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 6 Kasım 2017 tarihinde 18 ay vadeli %14,34 nominal faiz oranlı 50.000 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

(2) Grup, 20 Eylül 2017 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 5 Aralık 2017 tarihinde 18 ay vadeli %15,04 nominal faiz oranlı 50.000 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

NOT 6 - FİNANSAL BORÇLANMALAR (Devamı)

(3) Grup, 20 Eylül 2017 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 22 Aralık 2017 tarihinde 18 ay vadeli %15,22 nominal faiz oranlı 100.000 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

(4) Grup, 20 Eylül 2017 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 4 Mayıs 2018 tarihinde 24 ay vadeli %15,86 nominal faiz oranlı 100.000 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

(5) Grup, 20 Eylül 2017 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 6 Haziran 2018 tarihinde 8 ay vadeli %18,20 nominal faiz oranlı 55.000 TL nominal ödemeli iskontolu bono ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

Türk Lirası ve ABD Doları kredilerin faiz oranı sabit olup, Avro kredilerin faiz oranı değişkendir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, kısa ve uzun vadeli finansal borçların 737.491 TL'lik kısmı (31 Aralık 2017: 863.778 TL) ilişkili kuruluş olan bankalardan temin edilmiştir (Not 27).

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle, Grup'un uzun vadeli borçlanmalarının geri ödeme planı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	**31 Aralık 2017**
1-2 yıl arası	1.510.881	1.478.034
2-3 yıl arası	1.012.747	920.603
3-4 yıl arası	447.673	496.615
4-5 yıl arası	-	335.348
Toplam	**2.971.301**	**3.230.600**

NOT 6 - FİNANSAL BORÇLANMALAR (Devamı)

Grup'un Aralık 2018 tarihlerinde Eximbank'tan alınan kredilerinin konsolide finansal durum tablosunda Taşınan değeri toplam 403.876 TL'dir (67.000 bin Avro karşılığı) (Aralık 2017 tarihlerinde toplam 589.120 TL (135.000 Avro karşılığı)).

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle Grup'un konsolide finansal durum tablosunda taşınan değeri 110.513 TL (18.333 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2017: 124.176 TL (27.500 bin Avro karşılığı)) olan "Yeni Sedan R&D" projesi kapsamında kullanılmak üzere 9 Aralık 2014 tarihinde Avrupa Yatırım Bankası'ndan ("EIB") alınan 2020 yılı vadeli finansman kredileri bulunmaktadır.

Grup'un 31 Mart 2014 tarihinde HSBC PLC'den alınan konsolide finansal durum tablosunda taşınan değeri 75.350 TL olan (12.499 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2017: 94.071 TL (20.833 bin Avro karşılığı)) 2020 yılı vadeli işletme kredisi bulunmaktadır.

Grup ile HSBC Bank PLC, J.P.Morgan Limited, Societe General ve BNP Paribas bankalarının yetkilendirilmiş düzenleyiciler ve HSBC Bank plc, J.P.Morgan Limited/ JPMorganChase Bank N.A. London Branch, Societe General ve BNP Paribas Fortis SA/NV bankalarının kredi veren, HSBC Bank Plc bankasının koordinatör kuruluş ve BNP Paribas Fortis SA/NV bankasının kredi temsilcisi sıfatları ile yer aldığı 250.000 Avro tutarında uzun vadeli dış finansman anlaşması 17 Şubat 2015 tarihinde imzalanmıştır. Doblo FL ve US yatırım harcamalarının finansmanı amacıyla kullanılan söz konusu kredinin 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle konsolide finansal durum tablosunda taşınan değeri 645.857 TL'dir (107.142 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2017: 645.071 TL (142.857 bin Avro karşılığı).

Grup ile HSBC Bank Plc ve ING Bank, a branch of ING-Diba AG bankalarının yetkilendirilmiş düzenleyiciler ve kredi verenler, HSBC Bank Plc bankasının koordinatör kuruluş ve kredi temsilcisi sıfatları ile yer aldığı 200.000 bin Avro tutarında SACE Garantörlüğü Kapsamında Kredi Sözleşmesi 11 Ağustos 2015 tarihinde imzalanmış olup, vadesi Aralık 2022 tarihinde dolacak olan altı ayda bir faiz ödemeli kredinin kullanım takvimi ve ortalama vadesi dikkate alındığında, sigorta primi dahil yıllık toplam maliyeti yaklaşık 6 aylık Euribor + %2,4 olacaktır. 31 Aralık 2018 itibariyle konsolide finansal durum tablosunda taşınan değeri 741.907 TL'dir (123.076 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2017: 694.692 TL'dir (153.846 bin Avro karşılığı).

Grup ile HSBC Bank PLC ve ING Bank, a branch of ING-Diba AG bankalarının yetkilendirilmiş düzenleyiciler ve kredi verenler, HSBC Bank PLC' nin koordinatör kuruluş ve kredi temsilcisi sıfatları ile yer aldığı 70.000 bin Avro tutarında SACE Garantörlüğü Kapsamında kullanmış olduğu kredinin Sözleşmesi 26 Mayıs 2017 tarihinde imzalanmış olup, vadesi Aralık 2022 tarihinde dolacak olan altı ayda bir faiz ödemeli kredinin tahmini kullanım takvimi ve ortalama vadesi dikkate alındığında, sigorta primi dahil yıllık toplam maliyeti yaklaşık 6 aylık Euribor + %1,91 olacaktır. 31 Aralık 2018 itibarıyla konsolide finansal durum tablosu taşınan değeri 306.880TL'dir (50.909 bin Avro karşılığı).

Grup ile European Bank for Reconstruction and Development, HSBC Bank Plc ve Bank of America, N.A., London Branch bankalarının yetkilendirilmiş düzenleyiciler ve kredi verenler sıfatları ile yer aldığı 200 000 bin Avro tutarındaki kredi sözleşmesi 22 Ekim 2015 tarihinde imzalanmış olup, vadesi Aralık 2022 tarihinde dolacak olan altı ayda bir faiz ödemeli kredinin kullanım takvimi ve ortalama vadesi dikkate alındığında, yıllık toplam maliyeti 6 aylık Euribor + %2,3 olacaktır. Egea Hatchback ve Station Wagon araçların yatırım harcamalarının finansmanı amacıyla kullanılan kredinin 100 milyon Avro tutarı 5 Kasım 2015 tarihinde, kalan 100.000 bin Avro Mart 2016'da çekilmiştir. 31 Aralık 2018 itibariyle konsolide finansal durum tablosunda taşınan değeri 741.907 TL'dir (123.076 Avro karşılığı) (31 Aralık 2017: 694.692 TL (153.846 bin Avro karşılığı)).

Grup ile Citibank NA Jersey arasında, MCV FL yatırım harcamaları finansmanında kullanılmak üzere 24 Mayıs 2016 tarihinde 44.300 bin Avro tutarında Euribor + %1,80 faiz oranıyla 5 yıl vadeli ihracat taahhütlü döviz kredisi kullanılmış olup 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle finansal durum tablosunda taşınan değeri 133.520 TL'dir (22.150 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2017: 140.026 TL (31.010 bin Avro karşılığı)).

NOT 7 - TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR

a) İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Alıcılar	1.061.316	820.239
Şüpheli alacaklar	8.628	7.364
Eksi: şüpheli alacak karşılığı	(8.410)	(7.146)
Eksi: vadeli satışlardan kaynaklanan hakkedilmemiş finansman geliri	(24.097)	(14.978)
	1.037.437	**805.479**

Şüpheli ticari alacak karşılığının hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak	7.146	7.119
İlaveler	1.264	27
31 Aralık	**8.410**	**7.146**

Ticari alacaklar ile ilgili alınan teminatlar

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle Grup'un alacaklarına karşılık olarak alınmış olan 121.066 TL tutarında teminat mektubu, 2.274 TL tutarında teminat çeki ve senedi, 40.428 TL tutarında ipotek, 776.299 TL tutarında doğrudan borçlanma sistemi limiti (bankanın müşterisine işlem hacmine göre tanıdığı ödeme garanti limiti) bulunmaktadır (31 Aralık 2017: 105.542 TL tutarında teminat mektubu, 2.274 TL tutarında teminat çeki ve senedi, 49.748 TL tutarında ipotek, 659.932 TL tutarında doğrudan borçlanma sistemi limiti).

NOT 7 - TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR (Devamı)

b) İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ticari borçlar	1.662.085	1.849.418
Eksi: vadeli alımlardan kaynaklanan tahakkuk etmemiş finansman gideri	(42.996)	(19.311)
	1.619.089	**1.830.107**

NOT 8 - DİĞER ALACAKLAR VE DİĞER BORÇLAR

a) Diğer alacaklar

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 1.558 TL tutarındaki (31 Aralık 2017: 333 TL) dönen ve duran varlıklar içerisinde yer alan diğer alacaklar, verilen depozito ve teminatlardan oluşmaktadır.

b) Diğer borçlar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Diğer ödenecek vergi ve borçlar	11.130	16.477
Diğer	4.930	9.084
Toplam	**16.060**	**25.561**

NOT 9 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kısa vadeli tüketici finansman kredileri	1.256.948	1.327.381
Tahsili şüpheli krediler	81.272	66.209
	1.338.220	**1.393.590**
Özel karşılıklar	(50.136)	(39.980)
Genel karşılıklar	(10.785)	(14.127)
	1.277.299	**1.339.483**
Uzun vadeli tüketici finansman kredileri	1.026.248	1.209.039
Genel karşılıklar	(10.418)	(12.405)
Toplam	**1.015.830**	**1.196.634**

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle tüketicilere kullandırılan kredilerin faiz oranları sabit olup, TL krediler için aylık %0,01 - %3,29 (31 Aralık 2017: aylık %0,01 - %1,59) arasındadır.

NOT 9 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR (Devamı)

Uzun vadeli tüketici finansman kredilerinin vadeleri aşağıdaki gibidir:

Yıllar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
1-2 yıl arası	634.955	703.788
2-3 yıl arası	314.056	363.796
3-4 yıl arası	66.680	128.966
4 yıl üzeri	139	84
Toplam	**1.015.830**	**1.196.634**

Kredi karşılıkları hesabının dönem içi hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak	66.512	55.276
Dönem içerisinde ayrılan karşılık	28.579	15.022
Yıl içerisinde tahsil edilen (-)	(23.752)	(3.786)
31 Aralık	**71.339**	**66.512**

Grup tarafından kullandırılan finansman kredilerine karşılık müşterilerle yapılan sözleşmelerde toplam alacak tutarı kadar araçlar üzerinde rehin hakkı bulunmaktadır. Grup'un 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle 2.823.106 TL tutarında alınan güncel değerleriyle kayıtlara alınan araçlar kadar teminatı bulunmaktadır (31 Aralık 2017: 3.068.049 TL). Ayrıca, Grup gerekli gördüğü durumlarda ek olarak ipotek teminatı da almaktadır. Grup'un 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla özel karşılık ayırdığı tüketici finansman kredileri için 32.331 TL (31 Aralık 2017: 21.973 TL) tutarında araç rehini teminat olarak bulunmaktadır.

NOT 10 - STOKLAR

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Hammadde stokları	286.344	223.297
Yarı mamul stokları	241.445	205.305
Mamul stokları	167.045	247.466
İthal araçlar	193.379	162.791
Yedek parçalar	89.948	73.694
Yoldaki mallar	127.780	171.547
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	(29.270)	(28.518)
Toplam	**1.076.671**	**1.055.582**

Stok değer düşüklüğü karşılığında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak	28.518	24.127
Dönem içindeki hareketler, net	752	4.391
31 Aralık	**29.270**	**28.518**

NOT 11 - YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki yatırım amaçlı gayrimenkullerin hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak	31.175	30.370
Gerçeğe uygun değer artışı (*)	29.325	805
31 Aralık	**60.500**	**31.175**

(*) Söz konusu gayrimenkulün gerçeğe uygun değeri emsal karşılaştırma yöntemi ile 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle 60.500 TL (31 Aralık 2017: 31.175 TL) olarak belirlenmiştir. Değerleme sonucu oluşan 29.325TL tutarındaki (31 Aralık 2017: 805 TL) değer artışı, yatırım faaliyetlerinden gelirler içerisinde muhasebeleştirilmiştir (Not 23). Değerleme raporu, konuyla ilgili SPK lisansına ve gerekli mesleki birikime sahip bağımsız değerleme firması tarafından hazırlanmaktadır.

NOT 12 - MADDİ DURAN VARLIKLAR

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıl içindeki maddi duran varlıklar ve ilgili birikmiş amortismanlara ilişkin hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Arsa, yeraltı/yerüstü düzenleri ve binalar	Makine ve ekipmanlar	Demirbaşlar	Taşıtlar	Özel maliyetler	Yapılmakta olan yatırımlar	Toplam
1 Ocak tarihleri itibariyle							
Maliyet	462.845	5.076.831	612.861	77.123	12.623	15.325	6.257.608
Birikmiş amortisman (-)	(235.129)	(3.234.845)	(379.527)	(50.661)	(7.427)	-	(3.907.589)
Net defter değeri	**227.716**	**1.841.986**	**233.334**	**26.462**	**5.196**	**15.325**	**2.350.019**
1 Ocak 2018, net kayıtlı değer	227.716	1.841.986	233.334	26.462	5.196	15.325	2.350.019
Girişler	-	-	242	780	89	328.729	329.840
Çıkış maliyeti	(321)	(8.042)	(7.492)	(18.070)	-	-	(33.925)
Çıkış amortismanı	307	7.395	6.570	5.212	-	-	19.484
Transferler	48.582	164.137	61.643	18.086	38	(292.486)	-
Amortisman gideri (-)	(9.445)	(345.486)	(51.363)	(10.327)	(1.196)	-	(417.817)
31 Aralık 2018, net defter değeri	**266.839**	**1.659.990**	**242.934**	**22.143**	**4.127**	**51.568**	**2.247.601**
31 Aralık 2018 itibariyle							
Maliyet	511.106	5.232.926	667.254	77.919	12.750	51.568	6.553.523
Birikmiş amortisman (-)	(244.267)	(3.572.936)	(424.320)	(55.776)	(8.623)	-	(4.305.922)
31 Aralık 2018, net defter değeri	**266.839**	**1.659.990**	**242.934**	**22.143**	**4.127**	**51.568**	**2.247.601**

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle maddi duran varlıklar üzerinde rehin veya ipotek bulunmamaktadır.

NOT 12 - MADDİ DURAN VARLIKLAR (Devamı)

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıl içindeki maddi duran varlıklar ve ilgili birikmiş amortismanlara ilişkin hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Arsa, yeraltı/yerüstü düzenleri ve binalar	Makine ve ekipmanlar	Demirbaşlar	Taşıtlar	Özel maliyetler	Yapılmakta olan yatırımlar	Toplam
1 Ocak tarihleri itibariyle							
Maliyet	456.988	4.717.797	554.310	72.753	11.233	76.785	5.889.866
Birikmiş amortisman (-)	(226.686)	(2.945.388)	(343.768)	(46.604)	(6.802)	-	(3.569.248)
Net defter değeri	**230.302**	**1.772.409**	**210.542**	**26.149**	**4.431**	**76.785**	**2.320.618**
1 Ocak 2017, net kayıtlı değer	230.302	1.772.409	210.542	26.149	4.431	76.785	2.320.618
Girişler	-	6	132	1.273	163	404.104	405.678
Çıkış maliyeti	(358)	(17.120)	(10.415)	(10.043)	-	-	(37.936)
Çıkış amortismanı	110	16.217	9.904	5.311	-	-	31.542
Transferler	6.215	376.148	68.834	13.140	1.227	(465.564)	-
Amortisman gideri (-)	(8.553)	(305.674)	(45.663)	(9.368)	(625)	-	(369.883)
31 Aralık 2017, net defter değeri	**227.716**	**1.841.986**	**233.334**	**26.462**	**5.196**	**15.325**	**2.350.019**
31 Aralık 2017 itibariyle							
Maliyet	462.845	5.076.831	612.861	77.123	12.623	15.325	6.257.608
Birikmiş amortisman (-)	(235.129)	(3.234.845)	(379.527)	(50.661)	(7.427)	-	(3.907.589)
31 Aralık 2017, net defter değeri	**227.716**	**1.841.986**	**233.334**	**26.462**	**5.196**	**15.325**	**2.350.019**

31 Aralık 2017 tarihi itibariyle maddi duran varlıklar üzerinde rehin veya ipotek bulunmamaktadır.

NOT 13 - MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki maddi olmayan duran varlıkların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Lisanslar ve geliştirme maliyetleri	Diğer	Toplam
1 Ocak 2018			
Maliyet	3.427.131	117.031	3.544.162
Birikmiş ifta payları	(1.755.879)	(84.418)	(1.840.297)
Net kayıtlı değer	**1.671.252**	**32.613**	**1.703.865**
1 Ocak 2018	1.671.252	32.613	1.703.865
Girişler	220.382	27.245	247.627
İtfa gideri	(362.871)	(9.160)	(372.031)
31 Aralık 2018	**1.528.763**	**50.698**	**1.579.461**
31 Aralık 2018			
Maliyet	3.647.513	144.276	3.791.789
Birikmiş itfa payları	(2.118.750)	(93.578)	(2.212.328)
31 Aralık 2018	**1.528.763**	**50.698**	**1.579.461**

	Lisanslar ve geliştirme maliyetleri	Diğer	Toplam
1 Ocak 2017			
Maliyet	3.169.735	98.510	3.268.245
Birikmiş ifta payları	(1.423.126)	(74.920)	(1.498.046)
Net kayıtlı değer	**1.746.609**	**23.590**	**1.770.199**
1 Ocak 2017	1.746.609	23.590	1.770.199
Girişler	257.396	18.521	275.917
İtfa gideri	(332.753)	(9.498)	(342.251)
31 Aralık 2017	**1.671.252**	**32.613**	**1.703.865**
31 Aralık 2017			
Maliyet	3.427.131	117.031	3.544.162
Birikmiş itfa payları	(1.755.879)	(84.418)	(1.840.297)
31 Aralık 2017	**1.671.252**	**32.613**	**1.703.865**

NOT 14 - DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI

Yatırım teşvik belgeleri

Grup'un yatırım harcamaları ile ilgili çeşitli yatırım teşvik belgeleri bulunmaktadır. Bu teşvik belgeleri kapsamında sağlanan imkanlar aşağıdaki gibidir:

i) İthal edilen makine ve teçhizatlarla ilgili %100 gümrük ve KDV muafiyeti

ii) Yerli yatırım harcamalarında, %100 KDV muafiyeti

iii) İndirimli Kurumlar Vergisi muafiyeti

Grup, yapılan değerlendirme neticesinde, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 32/A maddesi çerçevesinde, indirimli kurumlar vergisinden kaynaklanan geçici farklar üzerinden öngörülebilir ve vergi kanunları çerçevesinde indirimli kurumlar vergisi hakkının devam edebileceği süre içerisinde yararlanılabileceği sonucuna varılan 2.244.811 TL (31 Aralık 2017: 2.259.120 TL) indirimli kurumlar vergisi için 1.066.002 TL tutarında (31 Aralık 2017: 917.388 TL) ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilmiştir (Not 25).

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10. maddesinde değişiklik yapılarak 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunu'nun 35. maddesiyle yapılan değişiklikle, araştırma ve geliştirme harcamaları üzerinden hesaplanacak Ar-Ge indirim oranı %40'tan %100'e çıkarılmıştır. Anılan kanun 1 Nisan 2008 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Buna göre kurumlar vergisi mükellefleri, yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri çerçevesinde işletme bünyesinde 2008 yılından itibaren yaptıkları harcamaların %100'ü kurumlar kazancı tespitinde Ar-Ge indirimi olarak dikkate alınabilecektir.

Grup'un 2018 yılı içerisinde toplam Ar-Ge harcaması tutarı 268.872 TL olup, bu harcamalardan kurumlar vergisi Ar-Ge indirimine konu edilemeyen 31.394 TL ve yıl içerisinde tahsil edilen 3.403 TL tutarındaki toplam TEYDEB ve Avrupa proje destekleri düşüldükten sonra kurumlar vergisi Ar-Ge indirimine konu edilen tutarı 234.075 TL olmaktadır (31 Aralık 2017 itibariyle Grup'un toplam Ar-Ge harcaması tutarı 243.912 TL olup, bu harcamalardan kurumlar vergisi Ar-Ge indirimine konu edilemeyen 51.776 TL ve yıl içerisinde tahsil edilen 5.026 TL tutarındaki TEYDEB ve Avrupa proje destekleri düşüldükten sonra kurumlar vergisi Ar-Ge indirimine konu edilen tutarı 187.110 TL olmaktadır).

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle Grup'un 8.374 TL (31 Aralık 2017: 8.374) kısa vadeli, 13.550 TL (31 Aralık 2017: 21.924 TL) uzun vadeli toplam 21.924 TL (31 Aralık 2017: 30.298 TL) tutarındaki devlet teşvik ve yardımları, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (Tübitak)'nun Mini Cargo ve Yeni Doblo projelerinin araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) harcamalarını desteklemek amacıyla vermiş olduğu teşvik gelirinin ertelenmesi nedeniyle oluşmuştur. Söz konusu tutar, ilgili Ar-Ge yatırımının itfası ile orantılı şekilde amortismana tabi tutularak amortisman ve itfa giderlerinden netlenmektedir.

NOT 15 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer kısa vadeli karşılıklar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Garanti gider karşılığı	147.956	135.401
Dava karşılıkları	8.359	7.754
İdari gider karşılıkları	-	6.312
Diğer	284	61.562
Toplam	**156.599**	**211.029**

Garanti gider karşılığının hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak	135.401	91.551
Yıl içinde ödenen	(90.888)	(64.045)
Yıl içerisindeki artış (Not 20)	109.934	107.895
TFRS 15 ilk uygulama etkisi (Not 2.2)	(6.491)	-
31 Aralık	**147.956**	**135.401**

Grup aleyhine açılan davalar:

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle Grup aleyhine açılmış ancak henüz sonuçlanmamış davaların toplam tutarı 15.092 TL'dir (31 Aralık 2017: 11.128 TL). Bu davalara ilişkin ayrılan karşılık tutarı ise 8.359 TL'dir (31 Aralık 2017: 7.754 TL).

NOT 15 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

Teminat, rehin, ipotekler ve kefaletler:

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle Grup'un vermiş olduğu teminat, rehin, ipotek ve kefaletlerin ("TRİK") dökümü orijinal para birimleri ile aşağıdaki gibidir:

		31 Aralık 2018			31 Aralık 2017	
	TL Karşılığı	Avro	TL	TL karşılığı	Avro	TL
A.Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	458.629	37.000	235.593	358.733	77.000	11.039
B.Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
C.Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
D. Diğer Verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-	-
TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
iii)C maddesi kapsamına girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
Toplam	**458.629**	**37.000**	**235.593**	**358.733**	**77.000**	**11.039**

Diğer

23 Mayıs 2017 tarihli ve 2017/D1-03216 numaralı, 22 Kasım 2018 tarihine kadar gerçekleştirilmek üzere 3.009.334.680 ABD Doları ihracat taahhüdü getiren ihracat teşvik belgesi kapsamında 3.055.356.251,27 ABD Doları ihracat gerçekleştirmiş bulunmaktadır. 1.866.984.580 ABD Doları ithalat taahhüdü getiren ihracat teşvik belgesi kapsamında 1.445.920.978,53 ABD Doları ithalat gerçekleştirmiş bulunmaktadır.(belge süresi dolmuştur, kapama aşamasındadır) 18 Nisan 2018 tarihli ve 2018/D1-02520 numaralı, 17 Nisan 2019 tarihine kadar gerçekleştirilmek üzere 2.552.072.000 ABD Doları ihracat taahhüdü getiren ihracat teşvik belgesi kapsamında 1.430.503.838,50 ABD Doları ihracat gerçekleştirmiş bulunmaktadır. 1.572.282.300- ABD Doları ithalat taahhüdü getiren ihracat teşvik belgesi kapsamında 409.520.128,43 ABD Doları ithalat gerçekleştirmiş bulunmaktadır.

NOT 16 - ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

a) Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında kısa vadeli borçlar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Personele borçlar	43.177	35.381
Personel gelir vergisi	24.511	20.215
Ödenecek sosyal güvenlik primleri	20.769	30.106
İzin karşılığı	5.882	8.315
Diğer	5.849	3.434
Toplam	**100.188**	**97.451**

b) Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

Grup, mevcut iş kanunu gereğince, en az bir yıllık hizmeti tamamlayarak emekliye ayrılan, istifa ve kötü davranış dışındaki nedenlerle iş ilişkisi kesilen, askerlik hizmeti için çağrılan veya vefat eden personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür. Ödenecek tazminat, her hizmet yılı için bir aylık maaş tutarı kadardır ve bu miktar 31 Aralık 2018 itibariyle 5.434,42 tam TL (31 Aralık 2017: 4.732,48 tam TL) ile sınırlandırılmıştır. Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize olup, konsolide kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan 6.017,60 tam TL (1 Ocak 2018: 5.001,76 tam TL) olan tavan tutarı göz önüne alınmıştır.

Grup yönetimi geçmiş deneyimlerinden edindiği bilgilere dayanarak kıdem tazminatı almaya hak kazanacak çalışanların hak kazandıkları menfaatleri TMS 19 uyarınca, bilanço tarihinde geçerli olan devlet tahvili oranları kullanılarak iskonto işlemine tabi tutmuş ve indirgenmiş net değerleri üzerinden konsolide finansal tablolarına yansıtmıştır. Hesaplamada kullanılan varsayımlar aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Net iskonto oranı (%)	5,65	4,95
Emeklilik olasılığının tahmini için devir hızı oranı (%)	98,29	98,02

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle sona eren yıllar içerisindeki kıdem tazminatı karşılığı hesabının hareketi aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
1 Ocak	194.235	171.155
Cari hizmet maliyeti	18.534	20.344
Faiz maliyeti	22.861	19.938
Dönem içinde ödenen	(41.714)	(33.895)
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları	1.986	16.693
31 Aralık	**195.902**	**194.235**

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla kıdem tazminatı karşılığı hesaplamasında kullanılan önemli varsayımların duyarlılık analizleri aşağıdaki gibidir:

	Net iskonto oranı		Emeklilik olasılığına ilişkin sirkülasyon oranı	
	%0,5 azalış	%0,5 artış	%0,5 azalış	%0,5 artış
Oran (%)	5,15%	6,15%	97,79%	98,79%
Kıdem tazminatı karşılığındaki artış/(azalış)	8.651.963	(7.869.160)	(2.149.976)	2.271.206

NOT 17 - PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER, ERTELENMİŞ GELİRLER, DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

a) Diğer dönen varlıklar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Katma Değer Vergisi ("KDV")	145.837	228.216
SGK teşvikleri	5.488	-
Diğer	11.843	7.539
Toplam	**163.168**	**235.755**

b) Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kredi komisyon giderleri (*)	38.710	47.447
Verilen sipariş avansları	13.079	18.053
Diğer	27.316	24.238
Toplam	**79.105**	**89.738**

(*) 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla kredi komisyon giderleri, Grup'un bankalara ödediği kredi sigorta bedellerinden ve bayilerine peşin olarak ödediği kredi komisyonlarından oluşmaktadır.

c) Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle 68.334 TL tutarındaki (31 Aralık 2017: 92.229 TL) uzun vadeli peşin ödenmiş giderlerin 67.110 TL tutarınki kısmı maddi duran varlık alımları için verilmiş olan avanslardan oluşmaktadır.

d) Diğer kısa vadeli yükümlülükler	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ödenecek vergi ve fonlar	7	808
Diğer	5.242	8.830
Toplam	**5.249**	**9.638**

e) Kısa vadeli ertelenmiş gelirler

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle 56.232 TL tutarındaki (31 Aralık 2017: 47.382 TL) ertelenmiş gelirlerin, 24.995 TL tutarındaki kısmı KFK'nın peşin tahsil edilen istihbarat gelirlerinden, 4.810 TL tutarındaki kısmı tüketici tahsilatlarından, 20.189 TL tutarındaki kısmı IFRS 15 etkileri kapsamındaki uzatılmış garantilerden ve 6.238 TL tutarındaki kısmı ise alınan sipariş avanslarından oluşmaktadır.

NOT 18 - ÖZKAYNAKLAR

a) Sermaye

Şirket'in kayıtlı sermaye tavanı 1.000 TL'dir. Şirket'in 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle tarihi maliyet esasına göre ödenmiş sermaye tutarı 500.000 TL (tam TL) olup her biri 0,01 TL (tam TL) tutarında 50 milyar adet hisseden oluşmaktadır. 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle Şirket'in sermaye ve ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

		2018		2017	
	Hisse grubu	Tutar (TL)	Tutar (%)	Tutar (TL)	Tutar (%)
FCA Italy S.p.A.	D	189.280	37,86	189.280	37,86
Koç Holding A.Ş.	A	187.938	37,59	187.938	37,59
Koç topluluğu şirketleri ve Koç ailesi	A	1.342	0,27	1.342	0,27
Diğer, halka açık hisseler dahil	E	121.440	24,28	121.440	24,28
Toplam		**500.000**	**100**	**500.000**	**100**

Yönetim Kurulu'na seçilecek üyelerin yarısının A grubu ve diğer yarısının da D grubu pay sahipleri tarafından gösterilecek adaylar arasından seçilmeleri zorunludur. Yönetim Kurulu üyelerinin sayısının tesbiti ve üyelerin seçimi bakımından Genel Kurul yetkilidir. A ve D grubu pay sahipleri tarafından gösterilen adaylardan birer tanesinin SPK düzenlemelerinde tanımlanan bağımsız niteliklerine haiz olmaları zorunludur.

b) Kar yedekleri - geçmiş yıl kar/zararları

Kanuni defterlerdeki birikmiş karlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabilirler.

Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşılıncaya kadar, kanuni net karın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan karın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Halka açık şirketler, temettü dağıtımlarını SPK'nın öngördüğü şekilde aşağıdaki gibi yaparlar:

9 Ocak 2009 tarih, 1/6 sayılı SPK kararı uyarınca, finansal tablo düzenleme yükümlülüğü bulunan işletmelerce dağıtılabilir karın hesaplanmasında finansal tablolarda yer alan kar içinde görünen; bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi teşebbüs ve iştiraklerden ana ortaklığın finansal tablolarına intikal eden kar tutarlarının, şirketlerin yasal kayıtlarında bulunan kaynaklarından karşılanabildiği sürece, genel kurullarınca kar dağıtım kararı alınmış olmasına bakılmaksızın, dağıtacakları kar tutarını SPK'nın Seri: XI, No: 29 sayılı Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği çerçevesinde hazırlayıp kamuya ilan edecekleri finansal tablolarında yer alan net dönem karlarını dikkate alarak hesaplamalarına imkan tanınmasına karar verilmiştir.

SPK'nın 27 Ocak 2010 tarihli kararı ile payları borsada işlem gören halka açık anonim ortaklıklar için yapılacak temettü dağıtımı konusunda herhangi bir asgari kar dağıtım zorunluluğu getirilmemesine karar verilmiştir.

NOT 18 – ÖZKAYNAKLAR (Devamı)

Sermaye enflasyon düzeltmesi farkları ile olağanüstü yedeklerin kayıtlı değerleri bedelsiz sermaye artırımı; nakit kar dağıtımı ya da zarar mahsubunda kullanılabilecektir. Ancak sermaye enflasyon düzeltmesi farkları, nakit kar dağıtımında kullanılması durumunda kurumlar vergisine tabi olacaktır.

Şirket tarafından, 15 Mart 2018 tarihli 50. Olağan Genel Kurul toplantısında alınan kararla 2017 yılına ait karlardan yasal yükümlülükler düşüldükten sonra toplam 800.000 TL tutarında (2017 yılında 2016 yılı karından 350.000 TL) nakit temettü dağıtılmıştır. 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllar itibariyle pay başına dağıtılan temettü tutarı sırasıyla 1,60 kuruş ve 0,70 kuruş'tur.

Şirket'in Vergi Usul Kanunu'na göre tuttuğu kayıtlarında yasal ve olağanüstü yedeklerin tarihi değerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Yasal yedekler	387.266	309.863
Olağanüstü yedekler	41.481	33.840
Toplam	**428.747**	**343.703**

NOT 19 - HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ

a) Hasılat	2018	2017
Yurtdışı satışlar	14.455.023	11.887.628
Yurtiçi satışlar	3.934.701	5.408.765
Diğer	213.607	171.413
Toplam	**18.603.331**	**17.467.806**

Satışlardan indirimler tutarı 468.080 TL'dir (31 Aralık 2017: 465.768 TL).

2018 ve 2017 yılları içerisinde Grup'un yapmış olduğu satışların tutarsal olarak ürün grubu bazında dağılımı aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
Binek araç	9.670.938	9.026.836
Ticari araç	7.849.632	7.482.434
Yedek parça	869.154	787.123
Diğer	213.607	171.413
Toplam	**18.603.331**	**17.467.806**

b) Diğer	2018	2017
Hurda satışı gelirleri	109.712	81.141
Ar-ge gelirleri	48.613	45.218
Ambalaj satışı gelirleri	26.198	20.449
Kalıp satışı gelirleri	26.017	2.635
Uzatılmış garanti geliri	2.372	656
Diğer	695	21.314
Toplam	**213.607**	**171.413**

NOT 19 - HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ (Devamı)

Grup'un hasılat kalemleri içerisinde yer alan , uzatılmış garanti gelirleri zamana yayılı bir edim yükümlülüğü olduğundan dolayı ilgili döneminde hasılat olarak kayıtlara alınmaktadır**.**

Grup'un hasılatını oluşturan tüm kalemler aracılar vasıtasıyla satılan mallar ve hizmetlerden oluşmaktadır.

c) Satışların maliyeti	**2018**	**2017**
Direkt hammadde ve malzeme giderleri	13.599.141	13.093.206
İtfa payları ve amortisman giderleri	741.542	654.312
Direkt işçilik giderleri	269.149	253.780
Diğer üretim giderleri	539.291	501.345
Yarı mamul değişimi	(36.140)	(50.587)
Mamul değişimi	80.421	(82.916)
Satılan ticari malların maliyeti	996.206	1.181.987
Diğer satışların maliyeti	533	550
Toplam	**16.190.143**	**15.551.677**

d) Üretim ve satış miktarları

	Üretim		**Satış**	
	2018	**2017**	**2018**	**2017**
Üretilen araçlar				
Yeni Doblo	104.198	116.891	104.516	118.256
Egea	55.901	76.194	57.586	73.346
Egea Hatchback	51.306	63.077	51.325	63.123
MCV	49.693	78.863	49.981	79.401
Egea Stationwagon	40.652	39.348	40.656	39.429
Linea	-	9.801	1.461	8.436
Toplam	**301.750**	**384.174**	**305.525**	**381.991**

	İthalat		**Satış**	
	2018	**2017**	**2018**	**2017**
İthal araçlar				
Jeep	2.677	2.563	2.402	2.301
Ducato	1.195	5.457	2.224	5.498
Fiat 500	1.075	1.564	762	1.644
Alfa Romeo	370	288	189	311
Fullback	177	380	135	1.129
Panda Futura	80	62	75	103
Maserati	57	79	46	85
Transit satış	34	-	34	59
Ferrari	17	17	18	16
Grande Punto	2	415	79	371
Fiat 124 Spider	-	69	10	59
Toplam	**5.684**	**10.894**	**5.974**	**11.576**

NOT 20 - ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

	2018	2017
Pazarlama giderleri	362.325	392.816
Genel yönetim giderleri	329.856	273.006
Araştırma ve geliştirme giderleri	66.441	55.607
	758.622	**721.429**

a) Pazarlama giderleri	2018	2017
Garanti giderleri (Not 15)	109.934	107.895
Personel giderleri	71.725	58.088
Nakliye ve sigorta giderleri	60.247	80.319
Reklam giderleri	58.389	76.968
Seyahat giderleri	7.331	7.062
Amortisman ve itfa payları	4.429	7.734
Diğer	50.270	54.750
Toplam	**362.325**	**392.816**

b) Genel yönetim giderleri	2018	2017
Personel giderleri	124.077	111.974
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	39.309	30.032
Bilişim teknolojileri giderleri	37.322	28.487
Amortisman ve itfa payları	26.382	25.052
Dava giderleri	8.529	11.485
Sigorta giderleri	8.145	7.256
Seyahat giderleri	7.717	7.729
Bağış ve yardımlar	6.746	7.023
Vergi, resim ve harçlar	5.590	6.699
Kira giderleri	3.327	2.753
Diğer	62.712	34.516
Toplam	**329.856**	**273.006**

c) Araştırma ve geliştirme giderleri	2018	2017
Personel giderleri	30.888	26.784
Ulaşım ve seyahat giderleri	8.666	5.767
Bilgi ve teknoloji giderleri	3.556	2.178
Amortisman ve itfa payları	2.701	9.360
Diğer	20.630	11.518
Toplam	**66.441**	**55.607**

NOT 21- NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER

1 Ocak - 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle Grup'un personel ve amortisman ve itfa payları giderleri sırasıyla 852.757 TL ve 775.054 TL'dir (1 Ocak – 31 Aralık 2017: 774.509 TL ve 696.679 TL).

NOT 22 - ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER VE GİDERLER

a) Esas faaliyetlerinden diğer gelirler	2018	2017
Esas faaliyetlerden kur farkı gelirleri	3.073.774	851.733
Esas faaliyetlerden vade farkı gelirleri	200.633	145.622
Diğer	40.778	38.418
Toplam	**3.315.185**	**1.035.773**

b) Esas faaliyetlerinden diğer giderler	2018	2017
Esas faaliyetlerden kur farkı giderleri	(3.602.866)	(1.093.154)
Esas faaliyetlerden vade farkı giderleri	(237.889)	(156.858)
Diğer	(51.648)	(31.209)
Toplam	**(3.892.403)**	**(1.281.221)**

NOT 23 – YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİRLER

	2018	2017
Yatırım amaçlı gayrimenkul değer artış gelirleri (Not 11)	29.325	805
Maddi duran varlık satış karı	5.356	3.831
Toplam	**34.681**	**4.636**

NOT 24 - FİNANSMAN GELİRLERİ VE GİDERLERİ

	2018	2017
Kambiyo gelirleri	2.114.053	988.643
Faiz gelirleri	115.433	116.187
Türev araçlardan kazançlar	20.286	171
Toplam finansman gelirleri	**2.249.772**	**1.105.001**
Kambiyo giderleri	(2.084.280)	(858.250)
Faiz giderleri	(87.265)	(78.925)
Diğer	(2.320)	(2.318)
Toplam finansman giderleri	**(2.173.865)**	**(939.493)**
Finansman giderleri, net	**75.907**	**165.508**

NOT 25 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Dönem vergi gideri ve ertelenen vergi

Vergi gideri, cari dönem vergi giderini ve ertelenmiş vergi giderini kapsar. Vergi, doğrudan özkaynaklar altında muhasebeleştirilen bir işlemle ilgili olmaması koşuluyla, gelir tablosuna dahil edilir. Aksi takdirde vergi de ilgili işlemle birlikte özkaynaklar altında muhasebeleştirilir.

Dönem vergi gideri, finansal durum tablosu tarihi itibariyle Grup'un bağlı ortaklıklarının ve özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlarının faaliyet gösterdiği ülkelerde yürürlükte olan vergi kanunları dikkate alınarak hesaplanır. Türk Vergi mevzuatına göre, kanuni veya iş merkezleri Türkiye'de bulunan kurumlar, kurumlar vergisine tabidir.

Türk vergi sisteminde mali zararlar takip eden beş yıl içindeki mali karlar ile mahsup edilebilmekte olup, önceki yıllar kazançlarından (geriye dönük) mahsup mümkün değildir.

Ayrıca, kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere yıl içinde ara dönemlerde beyan edilen matrahlar üzerinden %20 oranında (2018, 2019 ve 2020 yılları vergilendirme dönemleri için %22 olacaktır) geçici vergi ödenmektedir.

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle vergi karşılığı yürürlükteki vergi mevzuatı çerçevesinde ayrılmıştır.

Ertelenen vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenen vergi hesaplanmasında yürürlükteki vergi mevzuatı uyarınca finansal durum tablosu tarihi itibariyle geçerli bulunan vergi oranları kullanılır.

1 Ocak 2018 tarihinden itibaren 3 yıl için geçerli vergi oranı %22 olarak değiştiği için, 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle ertelenmiş vergi hesaplamasında, 3 yıl içinde (2018, 2019 ve 2020 yılları içinde) gerçekleşmesi / kapanması beklenen geçici farklar için %22 vergi oranı kullanılmıştır. Ancak, 2020 yılından sonrası için geçerli kurumlar vergisi oranı %20 olduğu için, 2020 sonrası gerçekleşmesi / kapanması beklenen geçerli farklar için %20 vergi oranı kullanılmıştır.

Ertelenen vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenen vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenen vergi varlıkları ve yükümlülükleri karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir.

NOT 25 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

Vergi varlık ve yükümlülükleri

Kurumlar vergisi

Şirket ve konsolidasyon kapsamındaki Türkiye'de ve diğer ülkelerde kurulmuş bağlı ortaklık, iştirak ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları, faaliyetlerini sürdürdükleri ülkelerin yürürlükte bulunan vergi mevzuatı ve uygulamalarına tabidir.

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı %20'dir (Ancak Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 10'ncu madde uyarınca %20'lik kurumlar vergisi oranı, kurumların 2018, 2019 ve 2020 yılı vergilendirme dönemlerine (özel hesap dönemi tayin edilen kurumlar için ilgili yıl içinde başlayan hesap dönemlerine) ait kurum kazançları için %22 olarak uygulanacaktır.2017 - %20). Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna ve indirimlerin indirilmesi sonucu bulunacak safi kurum kazancına uygulanır. Kurumlar vergisi, ilgili olduğu yıl sonunu takip eden dördüncü ayın yirmi beşinci günü akşamına kadar beyan edilmekte ve ilgili ayın sonuna kadar tek taksitte ödenmektedir.

Şirketler üçer aylık mali karları üzerinden %20 oranında (2018, 2019 ve 2020 yılı vergilendirme dönemleri için %22) geçici vergi hesaplar ve o dönemi izleyen ikinci ayın 14 üncü gününe kadar beyan edip on yedinci günü akşamına kadar öderler. Yıl içinde ödenen geçici vergi o yıla ait olup izleyen yıl verilecek kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsuba rağmen ödenmiş geçici vergi tutarı kalmış ise bu tutar nakden iade alınabileceği gibi devlete karşı olan herhangi bir başka finansal borca da mahsup edilebilir.

Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönemin kurumlar vergisi matrahından indirilebilir. Beyanlar ve ilgili muhasebe kayıtları vergi idarelerince beş yıl içerisinde incelenebilmektedir.

Türkiye'de mukim şirketlerden, kurumlar vergisi ve gelir vergisinden sorumlu olmayanlar ve muaf tutulanlar haricindekilere yapılanlarla Türkiye'de mukim olan ve olmayan gerçek kişilere ve Türkiye'de mukim olmayan tüzel kişilere yapılan temettü ödemeleri %15 gelir vergisine tabidir.

Türkiye'de mukim şirketlerden yine Türkiye'de mukim anonim şirketlere yapılan temettü ödemeleri gelir vergisine tabi değildir. Ayrıca karın dağıtılmaması veya sermayeye eklenmesi durumunda gelir vergisi hesaplanmamaktadır.

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple Grup'un konsolide finansal tablolarına yansıtılan vergi yükümlülükleri, konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır. 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihli finansal durum tablolarında ödenecek vergi tutarları her bir Bağlı Ortaklık için netleştirilmiş olup, konsolide finansal tablolarda ayrı sınıflandırılmaktadır.

NOT 25 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona dönemlere ilişkin konsolide kar veya zarar tablosuna yansıtılan vergi giderinin kırılımı aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
Cari yıl vergi gideri (-)	(25.887)	(26.503)
Ertelenmiş vergi geliri	65.416	79.849
Toplam	**39.529**	**53.346**

	2018	2017
Cari yıl kurumlar vergisi	25.887	26.503
Eksi: Peşin ödenen kurumlar vergisi	(34.030)	(27.489)
Peşin ödenen kurumlar vergisi (-)	**(8.143)**	**(986)**

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ilişkin kar veya zarar tablosunda yansıtılan vergi giderinin analizi aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
Vergi öncesi kar	1.290.894	1.229.472
Etkin vergi üzerinden vergi gideri (%22)	(283.997)	(245.894)
Kanunen kabul edilmeyen giderler	(745)	(571)
Dönem içinde yapılan Ar-Ge harcamalarından sağlanan indirim	51.496	37.422
Etkin vergi oranı haricinde kullanılan indirimli vergi oranı etkisi	109.147	132.153
Kullanılan ve kazanılan yatırım indirimleri, net	148.614	118.351
Diğer	15.014	11.885
Toplam	**39.529**	**53.346**

NOT 25 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

b) Ertelenen vergi varlıkları ve yükümlülükleri

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla, ertelenmiş vergiye konu olan geçici farklar ve bilanço tarihi itibariyle yürürlükteki etkin vergi oranları kullanılarak hesaplanan ertelenmiş vergi varlığının dağılımı aşağıda özetlenmiştir:

	Kümülatif geçici farklar		Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü)	
	31 Aralık 2018	**31 Aralık 2017**	**31 Aralık 2018**	**31 Aralık 2017**
İndirimli kurumlar vergisi (*)	2.244.811	2.259.120	1.066.002	917.388
Kıdem tazminatı ve kullanılmamış izin karşılığı	206.432	206.709	43.190	43.365
Garanti gider karşılığı	147.956	135.401	31.651	27.691
Stoklar	50.584	39.422	11.128	8.673
Ertelenmiş gelir	42.112	23.105	9.265	5.083
Amortismana tabi varlıklar	(1.023.470)	(1.151.015)	(211.985)	(238.580)
Diğer	(98.659)	27.670	(7.648)	5.828
Ertelenmiş vergi varlığı, net			**941.603**	**769.448**

(*) Grup, yaptığı sabit kıymet yatırımları neticesinde yatırım tutarlarının farklı oranları nisbetinde farklı indirimli vergi oranları kullanmaktadır.

Ertelenmiş vergi varlığı bakiyesinin dönem içerisindeki hareketi aşağıdaki gibidir:

	2018	**2017**
1 Ocak	769.448	598.096
Kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilen	65.416	79.849
Diğer kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilen	106.739	91.503
- *Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları/(kayıpları)*	415	3.496
- *Nakit akış riskinden korunma kayıpları*	106.324	88.007
31 Aralık	**941.603**	**769.448**

NOT 26 - PAY BAŞINA KAZANÇ

Pay başına kazanç, net karın, raporlama boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesiyle bulunmaktadır. 2018 ve 2017 yıllarında ağırlıklı ortalama hisse adedi 50.000.000.000 adet olup, 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla pay başına kazanç sırasıyla 2,66 Kuruş ve 2,57 Kuruş'tur.

NOT 27 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

İlişkili taraflarla bakiyeler:

İlişkili taraflarla ilgili mevduat ve finansal borçlanma bakiyeleri	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (mevduat) (1)	1.556.962	1.679.752
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (finansal borçlanma) (1)	(737.491)	(863.778)

İlişkili taraflardan ticari alacaklar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Fiat (2)	570.692	440.382
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (1)	501.049	514.753
Diğer (1)	4.009	12.057
Eksi: vadeli satışlardan kaynaklanan hakkedilmemiş finansman geliri	(15.843)	(7.912)
Toplam	**1.059.907**	**959.280**

İlişkili taraflara ticari borçlar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Fiat (2)	1.573.080	1.932.230
Diğer (1)	104.461	104.545
Eksi: vadeli satışlardan kaynaklanan hakkedilmemiş finansman geliri	(2.647)	(1.276)
Toplam	**1.674.894**	**2.035.499**

İlişkili taraflarla işlemler

Satışlar	2018	2017
Fiat (2)	14.467.193	11.447.603
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (1)	1.551.419	1.880.907
Diğer (1)	128.435	36.488
Toplam	**16.147.047**	**13.364.998**

(1) Müşterek Yönetime sahip ortakların bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi ortaklık veya iştiraklerden oluşan ilişkili taraflarını temsil etmektedir.

(2) Müşterek yönetime sahip ortakları temsil etmektedir.

NOT 27 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (Devamı)

Yurtiçi malzeme ve hizmet alımları	2018	2017
Ram Dış Ticaret A.Ş.(1)	372.374	259.042
Mako Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (1)	214.532	183.643
Zer Merkezi Hiz. ve Tic. A.Ş. (1)	138.070	169.895
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (1)	170.924	153.285
Matay Otomotiv Yan Sanayi ve Tic. A.Ş.(1)	146.865	107.753
Plastiform Plastik San. Tic. A.Ş.(1)	53.225	48.586
Sistemi Comandi Meccanici Otomotiv San. Tic. A.Ş. (1)	51.528	50.075
Magneti Marelli Süspansiyon Sistemleri Tic. Ltd. Şti. (1)	50.555	52.342
Koç Sistem Bilgi ve İletişim Hizmetleri A.Ş. (1)	24.560	17.660
Koç Holding A.Ş. (2) (*)	21.395	11.355
Setur Servis Turistik A.Ş.(1)	18.989	19.254
Opet Fuchs Madeni Yağ ve San. Tic. A.Ş.(1)	15.402	11.902
Akpa Dayanıklı Tüketim Lpg ve Akaryakıt Ürünleri Paz. A.Ş.(1)	12.170	12.117
Diğer (1)	53.006	20.829
Toplam	**1.343.595**	**1.117.738**

Yurtdışı ticari mal, malzeme ve hizmet alımları	2018	2017
Fiat (2)	7.701.415	7.649.951
Diğer (1)	55.991	77.114
Toplam	**7.757.406**	**7.727.065**

(1) Müşterek Yönetime sahip ortakların bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi ortaklık veya iştiraklerden oluşan ilişkili taraflarını temsil etmektedir.

(2) Müşterek yönetime sahip ortakları temsil etmektedir.

(*) Koç Holding A.Ş. bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtımı sonucunda fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

İlişkili kuruluşlardan elde edilen faiz gelirleri, 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıl içerisinde 71.028 TL'dir (31 Aralık 2017: 40.334 TL).

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren dönem içerisinde Grup'un üst düzey yöneticilere (36 kişi) (31 Aralık 2017: 33 kişi) sağlamış olduğu ücret ve benzeri faydaların toplamı 33.737 TL'dir (31 Aralık 2017: 28.421 TL).

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle, bağlı ortaklık KFK'nın ilişkili şirketler üzerinden kapalı ihraç usulü ve halka arz usulü ile ihraç etmiş olduğu tahvillerinin, taşınan değeri 282.535 TL ile finansal yükümlülükler içerisinde yer almaktadır (31 Aralık 2017: 443.287 TL).

NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

Risk yönetimi amaçları ve prensipleri

Grup'un en önemli finansal araçları, hazır değerler ve finansal borçlardır. Bu finansal araçların en önemli amacı Grup operasyonları için finansman kaynağı sağlamaktır. Grup ayrıca doğrudan faaliyetlerinden oluşan ticari borçlar ve ticari alacaklar gibi çeşitli finansal araçlara da sahiptir. Grup'un finansal araçlarından kaynaklanan en önemli riskleri faiz oranı riski, likidite riski, kur riski ve kredi riskidir. Grup yönetimi aşağıda özetlenen risklerin her birini incelemekte ve aşağıda belirtilen politikaları geliştirmektedir.

Kredi riski

Kredi riski, karşılıklı ilişki içinde olan taraflardan birinin bir finansal araca ilişkin olarak yükümlülüğünü yerine getirememesi sonucu diğer tarafın finansal açıdan zarara uğraması riskidir. Grup, kredi riskini belli taraflarla yapılan işlemleri sınırlandırarak ve ilişkide bulunduğu tarafların güvenilirliğini sürekli değerlendirerek yönetmeye çalışmaktadır. Grup prosedürleri uyarınca kredili çalışmak isteyen tüm müşteriler kredi inceleme aşamalarından geçirilmekte ve gerekli teminatlar alınmaktadır. Ayrıca alacaklar sürekli incelenerek Grup'un şüpheli kredi/alacak riski minimize edilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra bilançoda net olarak gösterilmektedir (Not 7).

Bilançoda taşınan değerler Grup'un maksimum kredi riskini yansıtmaktadır.

Finansal araç türleri itibariyle maruz kalınan kredi türleri;

	Ticari alacaklar					
31 Aralık 2018	**İlişkili taraflar**	**Diğer taraflar**	**Diğer alacaklar**	**Bankalardaki mevduat**	**Finansal yatırımlar**	**Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar**
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E) (1)	**1.059.907**	**1.037.437**	**1.385**	**1.981.012**	**404.170**	**2.293.129**
- Azami riskin teminat ile güvence altına alınmış kısmı (2)	33.700	906.367	-	-	-	2.931.283
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.056.803	988.225	1.385	1.981.012	404.170	2.223.687
- Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	33.700	881.588	-	-	-	2.893.360
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	3.104	48.994	-	-	-	38.306
- Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	24.779	-	-	-	37.923
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	218	-	-	-	31.136
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	8.628	-	-	-	81.272
- Değer düşüklüğü (-)	-	(8.410)	-	-	-	(50.136)
- Net değerin teminat ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-
- Net değerin teminat ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	29.522
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-

NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

	Ticari alacaklar					
31 Aralık 2017	**İlişkili taraflar**	**Diğer taraflar**	**Diğer alacaklar**	**Bankalardaki mevduat**	**Finansal yatırımlar**	**Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar**
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E) (1)	**959.280**	**805.479**	**186**	**2.625.681**	**613.811**	**2.536.117**
- Azami riskin teminat ile güvence altına alınmış kısmı (2)	34.250	817.406	-	-	-	3.068.049
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	953.597	720.728	186	2.625.681	613.811	2.493.932
- Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	34.250	817.406	-	-	-	3.054.986
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	5.683	84.533	-	-	-	15.956
- Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	304	37.958	-	-	-	13.063
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	- -	218	-	-	-	26.229
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	7.364	-	-	-	66.209
- Değer düşüklüğü (-)	-	(7.146)	-	-	-	(39.980)
- Net değerin teminat ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-
- Net değerin teminat ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	21.973
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-

(1) Tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar, kredi güvenirliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.

(2) Teminatlar, müşterilerden alınan teminat senetleri, teminat çekleri, ipotekler ve araç rehinlerinden oluşmaktadır.

NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

Ticari alacaklar ve finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar için yaşlandırma analizi

Vadesi geçen ancak karşılık ayrılmamış olan ticari alacakların ve finans sektöründen alacakların yaşlandırması aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2018	
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	29.164
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	21.221
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	32.796
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	7.223
Toplam	**90.404**

31 Aralık 2017	
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	59.494
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	18.989
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	4.332
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	23.357
Toplam	**106.172**

Teminat ile güvence altına alınmış kısmı	**-**

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle Grup'un vadesi geçmiş toplam alacaklarının 1.379 TL'si Grup'un ilişkili şirketi olan Fiat'a aittir (31 Aralık 2017: 2.886 TL). 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle Grup'un Fiat'a olan ticari borcu 1.573.080 TL'dir (31 Aralık 2017: 1.865.131 TL).

Kur riski

Yabancı para cinsinden gösterilen varlıklar ve yükümlülükler alım satım taahhütleriyle beraber Grup'un kur riskine maruz kalmasına neden olmaktadır. Grup'un politikası gelecekte gerçekleşmesi muhtemel alış ve satışların her döviz türü için karşılaştırmasını yapmaktır.

Not 6'de detaylı açıklandığı üzere imzalanan üretim anlaşmaları gereğince, Doblo ve Mini Cargo model araç için alınan yatırım kredisinin geri ödemeleri Fiat, Mini Cargo model araç için alınan yatırım kredilerinin geri ödemeleri ise Fiat ve PSA tarafından yapılacak alımlar vasıtası ile garanti altına alınmıştır.

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle Mini Cargo model araç için alınan yatırım kredilerinin tamamı geri ödenmiştir. Grup'un ileride Stationwagon / Hatchback model araçların üretimi için kullanılan kredi ile ilgili maruz kalabileceği döviz kurundaki ve faiz oranındaki dalgalanmalardan oluşabilecek risk, Fiat tarafından üstlenilmiştir.

NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

31 Aralık 2018		Döviz pozisyonu tablosu TL karşılığı (fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	Diğer
1.	Ticari alacaklar	567.412	89	94.052	-
2a.	Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	1.591.760	6	264.056	-
2b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	136.226	-	22.599	-
3.	Diğer	9.022	-	1.496	-
4.	**Dönen varlıklar (1+2+3)**	**2.304.420**	**95**	**382.203**	**-**
5.	Ticari alacaklar	-	-	-	-
6a.	Parasal finansal varlıklar	-	-	-	-
6b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	60.278	-	10.000	-
7.	Diğer	-	-	-	-
8.	**Duran varlıklar (5+6+7)**	**60.278**	**-**	**10.000**	**-**
9.	**Toplam varlıklar (4+8)**	**2.364.698**	**95**	**392.203**	**-**
10.	Ticari borçlar	(1.544.353)	(1.088)	(255.244)	(2)
11.	Finansal yükümlülükler	(1.308.220)	-	(217.024)	-
12a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
12b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	(643)	-	(107)	-
13.	**Kısa vadeli yükümlülükler (10+11+12)**	**(2.853.216)**	**(1.088)**	**(472.375)**	**(2)**
14.	Ticari borçlar	-	-	-	-
15.	Finansal yükümlülükler	(1.853.967)	-	(307.559)	-
16a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
16b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
17.	**Uzun vadeli yükümlülükler (14+15+16)**	**(1.853.967)**	**-**	**(307.559)**	**-**
18.	**Toplam yükümlülükler (13+17)**	**(4.707.183)**	**(1.088)**	**(779.934)**	**(2)**
19.	Bilanço dışı türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu (19a-19b)	**-**	**-**	**-**	**-**
19a.	Hedge edilen toplam varlık tutarı	-	-	-	-
19b.	Hedge edilen toplam yükümlülük tutarı	-	-	-	-
20.	**Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (9+18+19)**	**(2.342.485)**	**(993)**	**(387.731)**	**(2)**
21.	**Parasal kalemler net yabancı para varlık/ yükümlülük pozisyonu (=1+2a+3+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)**	**(2.538.346)**	**(993)**	**(420.223)**	**(2)**
22.	Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değer	-	-	-	-
23.	İhracat	14.517.284	-	2.585.655	-
24.	İthalat	8.283.269	5.207	1.493.744	132

Grup'un Avro cinsinden uzun vadeli kredileri üzerindeki kur dalgalanmalarına ilişkin kur riski Fiat tarafından üstlenilmiş olup, 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle bu krediler hariç Grup'un net yabancı para uzun pozisyonu 80.739 TL'dir.

NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

31 Aralık 2017		Döviz pozisyonu tablosu TL karşılığı (fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	Diğer
1.	Ticari alacaklar	448.269	170	99.131	-
2a.	Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	1.848.749	148	409.299	-
2b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	171.547	-	37.991	-
3.	Diğer	18.251	-	4.042	-
4.	**Dönen varlıklar (1+2+3)**	**2.486.816**	**318**	**550.463**	**-**
5.	Ticari alacaklar	-	-	-	-
6a.	Parasal finansal varlıklar	-	-	-	-
6b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	56.679	-	12.552	-
7.	Diğer	39.153	106	8.582	-
8.	**Duran varlıklar (5+6+7)**	**95.832**	**106**	**21.134**	**-**
9.	**Toplam varlıklar (4+8)**	**2.582.648**	**424**	**571.597**	**-**
10.	Ticari borçlar	(2.111.041)	(1.505)	(466.224)	(26)
11.	Finansal yükümlülükler	(1.318.959)	-	(292.096)	-
12a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
12b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	(3.145)	-	(698)	-
13.	**Kısa vadeli yükümlülükler (10+11+12)**	**(3.433.145)**	**(1.505)**	**(759.018)**	**(26)**
14.	Ticari borçlar	-	-	-	-
15.	Finansal yükümlülükler	(1.967.316)	(10.000)	(427.327)	-
16a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
16b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
17.	**Uzun vadeli yükümlülükler (14+15+16)**	(1.967.316)	(10.000)	(427.327)	-
18.	**Toplam yükümlülükler (13+17)**	**(5.400.461)**	**(11.505)**	**(1.186.345)**	**(26)**
19.	Bilanço dışı türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu (19a-19b)	37.719	10.000	-	-
19a.	Hedge edilen toplam varlık tutarı	37.719	10.000	-	-
19b.	Hedge edilen toplam yükümlülük tutarı	-	-	-	-
20.	**Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (9+18+19)**	**(2.780.094)**	**(1.081)**	**(614.748)**	**(26)**
21.	**Parasal kalemler net yabancı para varlık/ yükümlülük pozisyonu (=1+2a+3+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)**	**(3.082.047)**	**(11.187)**	**(673.175)**	**(26)**
22.	Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değer	-	-	-	-
23.	İhracat	11.947.746	-	2.909.059	-
24.	İthalat	8.230.175	2.093	2.000.773	-

Grup'un Avro cinsinden uzun vadeli kredileri üzerindeki kur dalgalanmalarına ilişkin kur riski Fiat tarafından üstlenilmiş olup, 31 Aralık 2017 tarihi itibariyle bu krediler hariç Grup'un net yabancı para uzun pozisyonu 65.992 TL'dir.

NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle Grup'un vergi öncesi karının diğer değişkenler sabit tutulduğunda, ABD Doları, Avro ve diğer yabancı para yükümlülüklerindeki (verilen döviz bazlı envanter ve maddi varlık avansları hariç) %10 değişiklik karşısındaki duyarlılık analizi aşağıdaki gibidir:

	Döviz kuru duyarlılık analizi tablosu			
	31 Aralık 2018			
	Kar/zarar		**Özkaynaklar**	
	Yabancı paranın değer kazanması	**Yabancı paranın değer kaybetmesi**	**Yabancı paranın değer kazanması**	**Yabancı paranın değer kaybetmesi**
ABD Doları'nın TL karşısında % 10 değerlenmesi halinde:				
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(522)	522	-	-
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	**(522)**	**522**	**-**	**-**
Avro'nun TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:				
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	(253.310)	253.310	-	-
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	278.330	(278.330)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	**25.020**	**(25.020)**	**-**	**-**
Diğer döviz kurlarının TL karşısında ortalama %10 değerlenmesi halinde:				
7- Diğer döviz net/yükümlülüğü	-	-	-	-
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısmı (-)	-	-	-	-
9- Diğer döviz varlıkları net etki (7+8)	**-**	**-**	**-**	**-**
Toplam (3+6+9)	**24.498**	**(24.498)**	**-**	**-**

	Döviz kuru duyarlılık analizi tablosu			
	31 Aralık 2017			
	Kar/zarar		**Özkaynaklar**	
	Yabancı paranın değer kazanması	**Yabancı paranın değer kaybetmesi**	**Yabancı paranın değer kazanması**	**Yabancı paranın değer kaybetmesi**
ABD Doları'nın TL karşısında % 10 değerlenmesi halinde:				
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(5.015)	5.015	-	-
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	**(5.015)**	**5.015**	**-**	**-**
Avro'nun TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:				
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	(408.852)	408.852	-	-
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	325.692	(325.692)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	**(83.160)**	**83.160**	**-**	**-**
Diğer döviz kurlarının TL karşısında ortalama %10 değerlenmesi halinde:				
7- Diğer döviz net/yükümlülüğü	-	-	-	-
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısmı (-)	-	-	-	-
9- Diğer döviz varlıkları net etki (7+8)	**-**	**-**	**-**	**-**
Toplam (3+6+9)	**(88.175)**	**88.175**	**-**	**-**

NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

Faiz riski

Faiz riski, faiz oranlarındaki değişimlerin finansal tabloları etkileme olasılığından kaynaklanmaktadır. Grup, belirli bir dönemde vadesi dolacak veya yeniden fiyatlandırılacak varlık ve yükümlülüklerin zamanlama uyumsuzlukları veya farklılıklarından dolayı faiz riskine maruzdur. Grup, bu riskini risk yönetimi stratejileri uygulayarak varlık ve yükümlülüklerin faiz değişim tarihlerini eşleştirerek yönetmektedir.

31 Aralık 2018 ve 2017 itibariyle bilançoda var olan faize duyarlı finansal araçlar üzerinden faiz oranındaki +/- %0,5 değişim olasılığının etkisi şekilde hesaplanmıştır.

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Faiz oranındaki değişim (%)	0,50	0,50
Vergi öncesi kar etkisi	(456)	(207)

Likidite riski

Likidite riski bir şirketin fonlama ihtiyaçlarını karşılayamama riskidir. Likidite riski güvenilir kredi kuruluşlarının vermiş olduğu kredilerin de desteğiyle nakit girişleri ve çıkışlarının dengelenmesiyle düşürülmektedir. Finansal varlık ve yükümlülüklerin vadelerine göre kırılımı bilanço tarihinden vade tarihine kadar geçen süre dikkate alınarak gösterilmiştir. Belirli bir vadesi olmayan finansal varlık ve yükümlülükler bir yıldan uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır.

31 Aralık 2018

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplam (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3 - 12 ay arası (II)	1 - 5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev olmayan finansal yükümlülükler						
Banka kredileri	5.074.300	5.162.003	57.987	2.303.830	2.800.186	-
Ticari borçlar	3.293.983	3.339.912	2.940.171	399.741	-	-
Borçlanma senedi ihraçları	357.752	393.684	55.000	230.817	107.867	-
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	100.188	100.188	100.188	-	-	-
Diğer borçlar	16.060	16.060	16.060	-	-	-
	8.842.283	**9.011.847**	**3.169.406**	**2.934.388**	**2.908.053**	**-**

Beklenen (veya sözleşme uyarınca vadeler)	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplam (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3 - 12 ay arası (II)	1 - 5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev finansal yükümlülük (net)	**17.055**	**2.436.553**	**-**	**-**	**2.436.553**	**-**
Türev nakit girişleri						
Türev nakit çıkışları	17.055	2.436.553	-	-	2.436.553	-
	17.055	**2.436.553**	**-**	**-**	**2.436.553**	**-**

NOT 28 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

31 Aralık 2017

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplam (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3 - 12 ay arası (II)	1 - 5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev olmayan finansal yükümlülükler						
Banka kredileri	5.351.713	5.394.792	691.352	1.383.247	3.320.193	-
Ticari borçlar	3.865.606	3.925.259	3.066.687	858.572	-	-
Borçlanma senedi ihraçları	459.198	523.639	31.860	276.782	214.997	-
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	97.451	97.451	97.451	-	-	-
Diğer borçlar	25.561	25.561	25.561	-	-	-
	9.799.529	**9.966.702**	**3.912.911**	**2.518.601**	**3.535.190**	**-**

Beklenen (veya sözleşme uyarınca vadeler)	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplam (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3 - 12 ay arası (II)	1 - 5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev finansal varlıklar (net)	5.650	2.345.029	-	-	2.345.029	-
Türev nakit girişleri	5.650	2.345.029	-	-	2.345.029	-
Türev nakit çıkışları	-	-	-		-	-
	5.650	2.345.029	-	-	2.345.029	-

Sermaye yönetimi politikası

Grup'un sermaye yönetiminin birincil amacı, hisse değerlerini maksimize etmek ve işletmelerini desteklemek adına, güçlü kredi derecesini ve sağlıklı sermaye oranlarının devamlılığını sağlamaktır. Grup, ekonomik koşulların değişimi ışığında, sermaye yapısını yönetmekte ve düzeltmeler yapmaktadır.

Grup, sermaye yapısını düzenlemek ve korumak için, hissedarlara yapılan kar payı ödemelerini düzenleyebilir ya da sermayeyi hissedarlara geri verebilir. 31 Aralık 2018 itibariyle herhangi bir hedef, politika ya da süreç değişikliği yapılmamıştır.

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle konsolide net borç/özkaynak oranları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Toplam finansal borç	5.432.052	5.810.911
Nakit ve nakit benzerleri (-)	(1.981.012)	(2.625.681)
Net finansal borç	3.451.040	3.185.230
Özkaynaklar	3.706.555	3.583.037
Net finansal borç/özkaynak oranı	**%93**	**%89**

NOT 29 - FİNANSAL ARAÇLAR (GERÇEĞE UYGUN DEĞER AÇIKLAMALARI VE FİNANSAL RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİ ÇERÇEVESİNDEKİ AÇIKLAMALAR)

Grup, finansal araçların tahmini rayiç değerlerini hali hazırda mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerleme yöntemlerini kullanarak belirlemiştir. Fakat piyasa bilgilerini değerlendirip rayiç değerleri tahmin edebilmek yorum ve muhakeme gerektirir. Sonuç olarak burada sunulan tahminler, Grup'un cari bir piyasa işleminde elde edebileceği miktarların göstergesi olmayabilir. Rayiç değerleri tahmin edilebilir finansal enstrümanların, değerlerinin tahmini için aşağıdaki yöntem ve varsayımlar kullanılmıştır:

Finansal varlıklar yabancı para cinsinden parasal kalemler bilanço değerinin rayiç değerlerine yakın olması sebebi ile dönem sonu kurları kullanılarak çevrilmektedir. Finansal aktiflerin, (tüketici finansman kredileri hariç) kısa vadeli olmaları ve kredi kaybının önemsenmeyecek ölçüde olmasından dolayı, rayiç değerlerin taşınan değerlerine yakın olduğu kabul edilir. Söz konusu rayiç değerler tüketici finansman kredilerinin ilerdeki nakit akımlarının cari faiz oranı olan aylık %18,46 (31 Aralık 2017: %10,08) ile iskonto edilmesi ile hesaplanmıştır.

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Taşınan değer	**Rayiç değer**	**Taşınan değer**	**Rayiç değer**
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	2.293.129	1.965.935	2.536.117	2.304.567

Finansal yükümlülükler yabancı para cinsinden parasal kalemler bilanço değerinin rayiç değerlerine yakın olması sebebi ile dönem sonu kurları kullanılarak çevrilmektedir. Ticari borçların ve diğer parasal yükümlülüklerin, kısa vadeli olmasından dolayı, rayiç değerlerin taşınan değerlerine yakın olduğu kabul edilir.

Bu bağlamda, yatırım maliyetleri ile ilgili yabancı para cinsinden uzun vadeli krediler (türev olmayan korunma aracı) ile hafif ticari araçların (Egea, Doblo, Yeni Doblo ve Mini Cargo (MCV)) gerçekleşen ve gelecekte beklenen satışları (korunmaya konu kalem) arasında etkili bir nakit akım korunması ilişkisi bulunmaktadır. Grup ile Fiat arasında yapılan üretim anlaşmaları çerçevesinde MCV için 2008 yılından itibaren 2017 yılı Aralık ayına kadar Fiat ve PSA'ya yapılacak satışların hasılatlarının bir bölümü ile uzun vadeli ilgili kredi borçları karşılanacaktır. Yine aynı şekilde Grup ile Fiat arasında yapılan üretim anlaşmaları çerçevesinde Egea için 2017 yılından itibaren 2023 yılı Aralık ayına kadar, Yeni Doblo için 2009 yılından itibaren 2018 yılı Aralık ayına kadar Fiat'a yapılacak satışların hasılatlarının bir bölümü ile uzun vadeli ilgili kredi borçları karşılanacaktır. Bunun yanı sıra Doblo için ise 2009 yılı başına kadar Fiat'a yapılan satışların hasılatlarının bir bölümü ile uzun vadeli ilgili borçların taşınan tutarları karşılanmıştır.

NOT 29 - FİNANSAL ARAÇLAR (GERÇEĞE UYGUN DEĞER AÇIKLAMALARI VE FİNANSAL RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİ ÇERÇEVESİNDEKİ AÇIKLAMALAR) (Devamı)

Gerçeğe uygun değer ölçümleri

Aşağıda yer alan tablo gerçeğe uygun değer ile ölçülen ve değerleme yöntemiyle belirlenen finansal araçların analizini içermektedir. Gerçeğe uygun değer hesaplamaları aşağıda açıklanan aşamalar baz alınarak yapılmıştır:

- Belirli varlıklar ve yükümlülükler için, aktif piyasalardaki kotasyon fiyatı (düzeltme yapılmamış) (Seviye 1).
- Seviye 1 içinde yer alan kotasyon fiyatından başka, varlık veya yükümlülükler için, ya direkt (fiyat olarak) ya da dolaylı (fiyatlardan türetilerek) gözlenebilir girdiler (Seviye 2).
- Gözlenebilir bir piyasa verisi baz alınarak belirlenemeyen varlık ve yükümlülükler için girdiler (gözlenemeyen girdiler) (Seviye 3).

31 Aralık 2018

	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	-	60.500	-
Toplam varlıklar	**-**	**60.500**	**-**
Türev araçlardan doğan finansal yükümlülükler	-	17.055	-
Toplam yükümlülükler	**-**	**17.055**	**-**

31 Aralık 2017

	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	-	31.175	-
Türev araçlardan doğan finansal varlıklar	-	5.650	-
Toplam varlıklar		**36.825**	

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren dönem içerisinde Grup, ikinci seviye ile birinci seviye arasında ve üçüncü seviyeye ya da üçüncü seviyeden herhangi bir transfer yapmamıştır.

NOT 30 - BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Yoktur.